

Bachelor Facility Management Associate degree Facility Management

LOI Hogeschool

*Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling
14 december 2016 en 22 februari 2017*

Utrecht,
april 2017
www.AeQui.nl
Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

 Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Samenvatting

Op 14 december 2016 en 22 februari 2017 is de opleiding Facility Management (FM) van LOI Hogeschool gevisiteerd door een commissie van AeQui. De visitatie betreft de bacheloropleiding FM en de Associate degree FM. Het totaaloordeel van de commissie is, voor zowel bachelor als Associate degree, voldoende.

De opleiding kenmerkt zich door haar positionering als aanbieder van toegankelijk en arbeidsmarktrelevant afstandsonderwijs, dat zich voor de student kenmerkt door een individuele en flexibele leerroute, maximale onafhankelijkheid van tijd, plaats en tempo, continue beschikbaarheid van begeleiding, technische eenvoud en betaalbaar collegegeld. De opleiding FM wordt binnen dit concept aangeboden, en onderscheidt zich daarnaast door haar bedrijfskundige benadering van het vak, alsook door een focus op het Nederlandstalige bedrijfsleven.

Beoogde eindkwalificaties

Bacheloropleiding

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleiding FM als **voldoende**. Het beroeps- en opleidingsprofiel van de opleiding is gebaseerd op het landelijk opleidingsprofiel Facility Management uit 2012. De opleiding hanteert als eindkwalificaties de landelijk vastgestelde competenties. De visitatiecommissie heeft waardering voor de vertaling van het profiel voor het nieuwe, in september 2017 te starten, onderwijsprogramma in programmaleeruitkomsten. Deze leeruitkomsten weerspiegelen helder het vakgebied en zijn herkenbaar geformuleerd voor zowel studenten, docenten als leden uit het werkveld.

De opleiding onderhoudt goede contacten met het beroepenveld. De beroepenveldcommissie bestaat uit toegewijde leden uit het beroepenveld, die zich actief inzetten voor de opleiding. Daarnaast beschikt de opleiding over een inhoudelijke programmaleider uit het werkveld.

Associate degree

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde eindkwalificaties voor de Associate degree FM als **voldoende**. De competenties van de bacheloropleiding gelden ook voor de Associate degree, op aangepast niveau. De visitatiecommissie stelt vast dat het beroepsprofiel en afgeleide competenties qua niveau voldoen aan internationaal aanvaarde niveaubeschrijvingen voor de Ad-graad (Dublin descriptors Short Cycle).

Programma

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de onderwijsleeromgeving van de bacheloropleiding en de Associate degree FM als **voldoende**. De visitatiecommissie is van mening dat de opleiding de eindkwalificaties op adequate wijze heeft vertaald naar de onderwijsprogramma's. De visitatiecommissie heeft waardering voor de indeling van het programma in herkenbare, praktijkgerichte thema's, waarbij de visitatiecommissie een aantal kanttekeningen plaatst bij de inrichting van het huidige programma. De visitatiecommissie is van mening dat het huidige programma te sterk is gericht op algemene economie en bedrijfskunde. Daarmee komen de specifieke thema's rond facility management in het gedrang. Ook kunnen delen van het programma worden geactualiseerd, zoals de onderwerpen inkoop en strategisch facility management. De visitatiecommissie is positief over de vernieuwingen die de opleiding per september 2017 voornemens is door te voeren in de opbouw van de opleiding. De visitatiecommissie stelt vast dat de plannen voor een groot deel tegemoetkomen aan de door de commissie geconstateerde verbeterpunten rond de inhoud en actualiteit van het huidige programma.

De visitatiecommissie heeft waardering voor de degelijke opzet. Dat de studie flexibel is in te plannen en studenten bij deze planning begeleid worden, draagt bij aan de studeerbaarheid. Het programma, dat start met inleidende vakken, sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Elk thema wordt afgesloten met een praktijkintegratieopdracht waarmee de student de theorie koppelt aan de eigen werkomgeving.

De opleiding beschikt over voldoende docenten voor het verzorgen van het onderwijs. Er is ruime expertise beschikbaar op de verschillende kennisgebieden

van de opleiding. Alle docenten onderhouden contact met het werkveld. LOI Hogeschool heeft aandacht voor het verhogen van het aantal mastergeschoolde docenten tot de gewenste 80%. Het rendement van de bacheloropleiding en de Associate degree FM is laag; de meeste inschrijvers volgen slechts enkele modules en weinig studenten doorlopen de gehele bacheloropleiding of Associate degree. Oorzaken voor uitval lijken over het algemeen buiten de opleiding te liggen.

Toetsing

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de toetsing van de bacheloropleiding en de Associate degree als **voldoende**. Studenten sluiten iedere module af met een individuele toets. De toetsen laten een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau zien naarmate de studie vordert. Er is sprake van een stevige toetsing van de body of knowledge in de schriftelijke examens, waarin casussen passend worden afgewisseld met meerkeuzevragen. De opleiding maakt relatief veel gebruik van praktijkopdrachten. De visitatiecommissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om bij de herinrichting van het nieuwe programma een aangepaste mix van toetsen te ontwikkelen, waarbij een betere balans wordt gezocht in de afronding van modules met een praktijkopdracht of schriftelijk examen, passend bij de praktijkgerichte benadering van de opleiding. Enkele modules vormen samen een thema, dat wordt afgerond met een praktijkintegratieopdracht waarin de leerstof van de verschillende modules wordt geïntegreerd en de brug met de praktijk wordt geslagen. De praktijkintegratieopdrachten zorgen voor een goede integratie tussen de praktijk en de opleiding. Om dit te versterken, kunnen de opdrachten meer worden toegespitst op het vakgebied van facility management.

De visitatiecommissie stelt vast dat de opleiding goede maatregelen treft om kwaliteit van de toetsing te borgen. De examencommissie geeft haar taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding goed vorm.

Gerealiseerde eindkwalificaties

Bacheloropleiding

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de gerealiseerde eindkwalificaties van de bacheloropleiding als **voldoende**. De opleiding wordt afgesloten met een afstudeeropdracht waarbij de student moet aantonen dat hij de geformuleerde competenties beheerst. De afstudeeropdracht bestaat uit een combinatie van literatuuronderzoek en empirisch onderzoek. Het is de bedoeling dat de afstudeeropdracht wordt uitgevoerd in een voor de opleiding relevante werkomgeving. Tot nu toe zijn vier studenten afgestudeerd. De visitatiecommissie heeft de eindwerkstukken van deze vier studenten bestudeerd om zich een beeld te vormen van het eindniveau. Op basis van de bestudeerde eindwerkstukken en op basis van tevredenheid van alumni van de opleiding concludeert de visitatiecommissie dat het eindniveau van de studenten voldoende is. De visitatiecommissie is positief over de sterke reflectie op het proces van de studenten in de werkstukken.

Associate degree

De visitatiecommissie heeft nog geen eindwerken kunnen beoordelen, aangezien er nog geen afgestudeerden zijn.

Wel heeft de commissie er vertrouwen in dat de gerealiseerde eindkwalificaties voldoende zullen zijn. Dit vertrouwen ontleent zij ten eerste aan het niveau van de eerste praktijkintegratieopdrachten op eindniveau die zij wel heeft kunnen inzien. Ten tweede ziet de commissie de uniforme werkwijze binnen de gehele LOI Hogeschool met betrekking tot de eindwerken (van Associate degrees, maar ook van bacheloropleidingen) als een waarborg voor dit eindniveau.

Aanbevelingen

De visitatiecommissie stelt vast dat het gekozen beroeps- en opleidingsprofiel passend is, doch daagt zij de opleiding uit tot het tonen van meer visie op het vakgebied en het maken van keuzes in invalshoeken.

De visitatiecommissie raadt de opleiding aan om de reden voor uitval of studievertraging scherp te blijven monitoren en waar nodig aanpassingen door te voeren in het programma en de begeleiding.

De visitatiecommissie ziet dat de opleiding in het eindwerkstuk sterk focust op het afstudeeronderzoek. De visitatiecommissie adviseert de opleiding om studenten te stimuleren om het onderzoek uit te breiden met een haalbaarheidsstudie.

Er wordt tenslotte beperkt gebruik gemaakt van (recente) artikelen als bronnen in de eindwerkstukken. De visitatiecommissie adviseert de opleiding om studenten meer te stimuleren tot, en te ondersteunen bij, het zoeken en benutten van relevante literatuur.

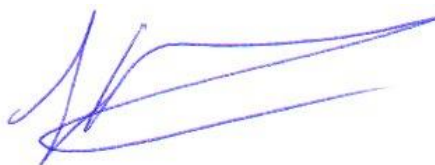
Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld (voldoende) en op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de opleiding FM van LOI Hogeschool.

Namens de voltallige visitatiecommissie,

Utrecht, april 2017

drs. R.R. van Aalst
Voorzitter

drs. L. van der Grijspaarde
Secretaris

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave	6
Colofon	7
Inleiding	8
1. Beoogde eindkwalificaties	10
2. Onderwijsleeromgeving.....	13
3. Toetsing	21
4. Gerealiseerde eindkwalificaties.....	24
Bijlagen	27
Bijlage 1 Visitatiecommissie	28
Bijlage 2A Dagprogramma generieke visitatie.....	29
Bijlage 2B Dagprogramma opleidingsspecifieke visitatie	31
Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens	32
Bijlage 4 Eindkwalificaties.....	33
Bijlage 5 Programmaoverzicht.....	35
Bijlage 6 Bestudeerde documenten.....	39
Bijlage 7 Rapport algemene visitatie	40
Bijlage 8 Onafhankelijkheidsverklaringen.....	48

Colofon

Instelling en opleiding

Instelling:	Stichting LOI Hoger Onderwijs
Adres:	Leiderdorp
Telefoon:	071 54 51 123
Status instelling:	onbekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg:	positief
Opleiding:	Bachelor Facility Management
Niveau:	hbo bachelor
Aantal studiepunten:	240EC
Graad:	Bachelor of Business Administration (BBA)
Locatie:	afstandsonderwijs en blended learning vanuit Leiderdorp
Variant:	deeltijd
Croho-nummer:	34500
Opleidingen:	Ad Facility Management
Niveau:	associate degree
Aantal studiepunten:	120 EC
Graad:	Associate degree
Locatie:	afstandsonderwijs en blended learning vanuit Leiderdorp
Variant:	deeltijd
Croho-nummer:	80004

Kwantitatieve gegevens van de opleiding zijn weergegeven in bijlage 3.

Visitatiecommissie

De visitatiecommissie bestond uit:

Drs. Raoul van Aalst, voorzitter
 Mary K. Farmer MBA, panellid (referent op afstand)
 Drs. Anne Marie Eijffinger MBA, panellid
 Mr. drs. Ron van der Weerd, panellid
 Romy Vieselmann, studentlid

De commissie werd ondersteund door drs. Linda van der Grijspaarde, secretaris.

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO; de NVAO heeft ingestemd met de samenstelling.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van

AeQui VBI
 Vlindersingel 220
 3544 VM Utrecht
 (030) 87 820 87
www.AeQui.nl

Inleiding

De Leidse Onderwijsinstellingen (LOI) bestaat sinds 1923. Het instituut is begonnen als een opleider voor administratief-economische cursussen. In de loop van haar bestaan is de LOI uitgegroeid tot een onderwijsinstelling met een breed aanbod van cursussen, mbo- en hbo-opleidingen. LOI Hogeschool is in 1996 als onderdeel van LOI opgericht. De missie luidt: 'Het aanbieden van toegankelijk en arbeidsmarktrelevant afstandsonderwijs, dat zich voor de student kenmerkt door een individueel en flexibel leerroute, maximale onafhankelijkheid van tijd, plaats en tempo, continue beschikbaarheid van begeleiding, technische eenvoud en betaalbaar collegegeld.' LOI Hogeschool startte aanvankelijk voorzichtig met enkele opleidingen die goed in de markt lagen. Nu is het een hogeschool met een breed scala aan hbo-bacheloropleidingen en Associate degree-programma's. In de afgelopen jaren is LOI Hogeschool een aantal van deze opleidingen ook klassikaal gaan aanbieden.

De opleidingen

LOI Hogeschool biedt de bacheloropleiding Facility Management en de Associate Degree Facility Management aan. De bacheloropleiding Facility Management leidt op tot een brede professional in het Facility Management-domein met actuele kennis van (strategisch) management, projectleiding en communicatie. LOI Hogeschool biedt de opleiding sinds 1 september 2000 aan. Sinds 2012 heeft LOI Hogeschool ook een licentie voor de Associate degree Facility Management. De LOI Hogeschool afficheert beide opleidingen als flexibele en betaalbare opleidingen. Met gemiddeld dertig inschrijvingen voor bachelor en Associate degree gezamenlijk zijn het twee van de kleinere opleidingen van LOI Hogeschool.

De visitatie

LOI Hogeschool heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. De visitatie is opgedeeld in twee delen: een algemene visitatie en een opleidingsspecifieke visitatie. Voor beide visitatiedelen heeft AeQui een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Beide visitatiedelen worden hieronder nader toegelicht.

De algemene visitatie heeft plaatsgevonden op 14 december 2016. Deze visitatie geldt als onderdeel van acht opleidingsspecifieke visitatiedagen in de eerste helft van 2017. Het panel bestond uit een voorzitter (de heer Van Aalst), een referentdeskundige (mevrouw Farmer) en een secretaris (mevrouw Van der Grijspaarde). De heer Van Aalst is ook voorzitter bij de opleidingsspecifieke visitaties. Tijdens de algemene visitatie werden enkele opleidingsoverstijgende zaken zoals het didactisch model,

de beroepenveldcommissies en examencommissies beoordeeld. Deze beoordeling vond plaats aan de hand van het bestuderen van documentatie, gesprekken met verantwoordelijken bij LOI en een demonstratie van de elektronische leeromgeving. Het programma van die dag is opgenomen als bijlage 2a. De beoordeling resulteerde in bevindingen die zijn vastgelegd in een rapport (bijlage 8) dat ter beschikking werd gesteld aan alle panels van de opleidingsspecifieke visitaties. Met mevrouw Farmer werd de afspraak gemaakt dat zij, indien panels vragen hebben, deze vragen op afstand zal beantwoorden. Dat zal in de praktijk via de voorzitter gaan, en kan zowel voor, tijdens als na de opleidingsvisitaties zijn. Uiteindelijk komen de visitatiepanels van de opleidingsspecifieke visitaties tot een beoordeling van de betreffende opleidingen, waarbij de bevindingen van de algemene visitatie worden betrokken. De afspraak was daarbij dat de voorzitter in overleg zou treden met mevrouw Farmer bij uiteenlopende bevindingen.

LOI Hogeschool heeft voorafgaand aan de algemene visitatie een aankondiging verspreid voor een op die dag gepland telefonisch open spreekuur. Er hebben geen studenten of medewerkers van de opleiding Facility Management en de Associate degree Facility Management gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

De opleidingsspecifieke visitatie heeft op 22 februari 2017 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2b is weergegeven. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft vooraf een voorbereidend gesprek plaatsgevonden. In dat gesprek is het programma en de invulling van de gesprekken en gesprekspartners vastgesteld. De visitatiecommissie

heeft tijdens de visitatie dit programma doorlopen. De commissie heeft zich daarbij expliciet georiënteerd aan het cluster waarin deze opleidingen geplaatst zijn. Dit is met het voltallig panel gedaan, tijdens het voorbereidend overleg, en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) het panel.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling

voorbereid. Aan het einde van de visitatie is LOI Hogeschool in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie. Deze rapportage is in concept toegestuurd aan LOI Hogeschool. De reactie van de opleiding is verwerkt tot deze definitieve rapportage.

1. Beoogde eindkwalificaties

Bacheloropleiding

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleiding Facility Management als **voldoende**. Het beroeps- en opleidingsprofiel van de opleiding is gebaseerd op het landelijk opleidingsprofiel Facility Management uit 2012. De opleiding hanteert als eindkwalificaties de landelijk vastgestelde competenties. De visitatiecommissie stelt vast dat het gekozen beroeps- en opleidingsprofiel passend is, doch daagt zij de opleiding uit tot het tonen van meer visie op het vakgebied en het maken van keuzes in invalshoeken. De visitatiecommissie heeft waardering voor de vertaling van het profiel voor het nieuwe, in september 2017 te starten, onderwijsprogramma in programmaleeruitkomsten. Deze leeruitkomsten weerspiegelen helder het vakgebied en zijn herkenbaar geformuleerd voor zowel studenten, docenten als leden uit het werkveld.

De opleiding onderhoudt goede contacten met het beroepenveld. De beroepenveldcommissie bestaat uit toegewezen leden uit het beroepenveld, die zich actief inzetten voor de opleiding. Daarnaast beschikt de opleiding over een inhoudelijke programmaleider uit het werkveld.

Associate degree

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde eindkwalificaties voor de Associate degree Facility Management als **voldoende**. De competenties van de bacheloropleiding gelden ook voor de Associate degree Facility Management, op aangepast niveau. De visitatiecommissie stelt vast dat het beroepsprofiel en afgeleide competenties qua niveau voldoen aan internationaal aanvaarde niveaubeschrijvingen voor de Ad-graad (Dublin descriptor Short Cycle).

Bevindingen

Beroepsprofiel

Bacheloropleiding

Afgestudeerden van de LOI bacheloropleiding Facility Management komen terecht in een functie als assistent-manager, facilitair medewerker, inkoper of teamleider, waarna ze kunnen doorgroeien in de rol van facilitair manager van een middelgrote afdeling/organisatie in de gezondheidszorg, overheid, zakelijke dienstverlening, horeca- en leisurebranche of gespecialiseerde bedrijven en adviesbureaus die facilitaire diensten aanbieden op het gebied van dienstverlening, beveiliging, catering, ICT-services, gebouwbeheer en logistiek. De afgestudeerde kan een leidinggevende en adviserende functie bekleden, organisatorische vraagstukken in een (inter)nationale omgeving analyseren vanuit een multidisciplinaire benadering en denken vanuit diverse bedrijfskundige invalshoeken: financieel, organisatorisch, procesmatig.

Het beroeps- en opleidingsprofiel van de opleiding is gebaseerd op het landelijk opleidingsprofiel Facility Management uit 2012 en is gevalideerd door de beroepenveldcommissie in 2012. De opleiding is

voornemens om in 2017 een geactualiseerd beroeps- en opleidingsprofiel te realiseren. Zo mogelijk zullen nog niet eerder opgedane inzichten uit een nieuw landelijk beroeps- en opleidingsprofiel van het LOOFD (2017-2020) daarin worden meegenomen. Op dit moment is het nieuwe landelijk profiel nog niet vastgesteld.

Inmiddels is bekend hoe LOI Hogeschool vanaf september 2017 invulling gaat geven aan flexibele programma's, beschreven in termen van leeruitkomsten en voorzien van interne en externe valideringsmogelijkheden. De conceptuitwerking daarvan voor de opleiding is inmiddels gereed. De visitatiecommissie heeft de voorgenomen wijzigingen in het beroeps- en opleidingsprofiel ingezien en met het management besproken. Het management gaf aan dat studenten vanuit het nieuwe profiel worden opgeleid met een bredere en meer internationale kijk op de toegevoegde waarde van het facility management. De te behandelen thema's zijn geactualiseerd. Er is bijvoorbeeld meer aandacht voor onderwerpen als BIM en een veilige omgeving. De verwachting van het management is dat het geactualiseerde profiel meer studenten zal aantrekken.

Associate degree

Afgestudeerden van de Associate degree Facility Management starten in functies als objectleider schoonmaak, facility coördinator, servicedesk medewerker of teamleider. De opleiding slaat een brug tussen het hbo en werkende mbo'ers en havisten.

De Associate degree leidt de toekomstige beroepsbeoefenaar op tot een praktisch gerichte functionaris. De mate van complexiteit, de mate van verantwoordelijkheid, de mate van zelfstandigheid en het toekomstgericht (middellange en lange termijn) anticiperen -vaak zonder heldere richting, richtlijnen en kaders-, maken het verschil tussen de afgestudeerde van de bacheloropleiding en de afgestudeerde van de Associate degree. De arbeidsmarktomgeving overlapt elkaar grotendeels, alleen is voor de Ad-er het internationale karakter minder van belang.

Het beroeps- en opleidingsprofiel van de Associate degree is gebaseerd op het beroeps- en opleidingsprofiel van de bacheloropleiding.

Afstemming beroepenveld

De aansluiting op het werkveld heeft LOI Hogeschool geborgd door het instellen van een beroepenveldcommissie Facility Management, door het aanstellen van een inhoudelijke programmaleider uit het werkveld, door het frequent voeren van overleg met de accountmanagers van LOI Zakelijk en door inzet van docenten en ontwikkelaars uit de beroepspraktijk. Studenten zelf leveren ook een bijdrage omdat zij beschikken over een voor de Facility Management praktijkrelevante werkplek.

De opleidingen stemmen zowel structureel als ad hoc met de beroepenveldcommissie af. Wijzigingen in het onderwijsprogramma en opzet van het nieuwe onderwijsprogramma worden met de beroepenveldcommissie besproken; evenals trends, ontwikkelingen en commerciële mogelijkheden.

De programmamanager houdt contact met het werkveld via de accountmanagers van LOI Zakelijk die in het kader van maatwerkopleidingen een relatie hebben met bedrijven, organisaties en instellingen uit de profit- en non-profitsector en de programmaleiding informeren over waargenomen ontwikkelingen en trends.

Overwegingen

Bacheloropleiding

De visitatiecommissie concludeert op basis van de opleidingsdocumentatie en in de gesprekken dat de opleiding het landelijk opleidingsprofiel volgt. Het geschetste profiel is passend voor een bacheloropleiding Facility Management. De visitatiecommissie begrijpt de keuze van LOI Hogeschool om geen eigen profilering in het vakgebied te kiezen, maar het landelijk profiel te volgen en zich te onderscheiden van andere opleidingen in het vakgebied door het didactisch concept en de prijsstelling van LOI Hogeschool. De visitatiecommissie wil de opleiding echter wel uitdagen tot het tonen van meer visie op het vakgebied en het maken van keuzes in thematieken. Het is niet haalbaar om de opleiding als brede opleiding te positioneren met veel algemene economie en management en daarnaast alle specifieke facility management-thematieken in de volle breedte te behandelen; de opleiding dient hierin kleur te kiezen. De visitatiecommissie doet de suggestie om bijvoorbeeld te kiezen voor het opleiden voor een demand-organisatie (regieorganisatie) of een supply-organisatie (facilitair bedrijf in eigen beheer). Ook kan de opleiding keuzes maken in de profilering rond het toenemend belang van de IT in facility management, klimaatbeheersing in de gebouwde omgeving, smart buildings, duurzaamheid en hospitality.

Ook docenten van de opleiding kunnen meer worden ingevoerd in de visie; de docenten waarmee de visitatiecommissie heeft gesproken waren beperkt in staat het profiel van de opleiding scherp te verwoorden. De visitatiecommissie kan zich vinden in de wijzigingen in het profiel van de opleiding die LOI Hogeschool voornemens is door te voeren vanaf september 2017. De eerste uitwerking laat al meer diepgang zien op het vakgebied.

In de verschillende gesprekken en in de documentatie heeft de opleiding de eindkwalificaties toegelicht. De visitatiecommissie stelt vast dat de opleiding passende eindkwalificaties heeft geformuleerd die adequaat zijn vertaald van de landelijke competenties. De eindkwalificaties voldoen qua niveau aan internationaal aanvaarde niveaubeschrijvingen (Du-

blin descriptoren). De visitatiecommissie heeft waardering voor de vertaling van het profiel voor het nieuwe onderwijsprogramma in programmaleeruitkomsten. Deze leeruitkomsten weerspiegelen helder het vakgebied en zijn herkenbaar geformuleerd voor zowel studenten, docenten als leden uit het werkveld. Ook de werkveldadviescommissie heeft zich positief uitgesproken over de leeruitkomsten.

De visitatiecommissie stelt vast dat de opleiding goede contacten onderhoudt met het beroepenveld. De beroepenveldcommissie is uitgebreid aan bod geweest tijdens de algemene visitatiedag LOI. De beroepenveldcommissie bestaat uit toegewijde leden uit het beroepenveld, die zich actief inzetten voor de opleiding.

Associate degree

De visitatiecommissie kan zich vinden in het profiel van de Associate degree Facility Management. De visitatiecommissie constateert dat Ad-studenten zich

realiseren waartoe zij worden opgeleid en goed kunnen uitleggen wat het verschil is tussen de Associate degree en de bacheloropleiding. Zij kiezen over het algemeen voor de Associate degree Facility Management omdat zij het programma van 120 EC goed kunnen overzien. Zij houden de mogelijkheid open om de gehele bacheloropleiding te gaan volgen.

De visitatiecommissie stelt vast dat het beroepsprofiel en afgeleide competenties qua niveau voldoen aan internationaal aanvaarde niveaubeschrijvingen voor de Ad-graad (Dublin descriptoren Short Cycle). De visitatiecommissie stelt vast dat het beroepsprofiel relevant is: er is duidelijk vraag naar de afgestudeerden van deze Associate degree Facility Management.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard voor zowel de bacheloropleiding als de Associate degree Facility Management als **voldoende**.

2. Onderwijsleeromgeving

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de onderwijsleeromgeving van de bacheloropleiding en de Associate degree Facility Management als **voldoende**. De visitatiecommissie is van mening dat de opleiding de eindkwalificaties op adequate wijze heeft vertaald naar de onderwijsprogramma's. De visitatiecommissie heeft waardering voor de indeling van het programma in herkenbare, praktijkgerichte thema's, waarbij de visitatiecommissie een aantal kanttekeningen plaatst bij de inrichting van het huidige programma. De visitatiecommissie is van mening dat het huidige programma te sterk is gericht op algemene economie en bedrijfskunde. Daarmee komen de specifieke thema's rond facility management in het gedrang. Ook kunnen delen van het programma worden geactualiseerd, zoals de onderwerpen inkoop en strategisch facility management. De visitatiecommissie is positief over de vernieuwingen die de opleiding per september 2017 voornemens is door te voeren in de opbouw van de opleiding. De visitatiecommissie stelt vast dat de plannen voor een groot deel tegemoetkomen aan de door de commissie geconstateerde verbeterpunten rond de inhoud en actualiteit van het huidige programma.

De visitatiecommissie heeft waardering voor de degelijke opzet. Dat de studie flexibel is in te plannen en studenten bij deze planning begeleid worden, draagt bij aan de studeerbaarheid. Het programma, dat start met inleiden de vakken, sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Elk thema wordt afgesloten met een praktijkintegratieopdracht waarmee de student de theorie koppelt aan de eigen werkomgeving.

De opleiding beschikt over voldoende docenten voor het verzorgen van het onderwijs. Er is ruime expertise beschikbaar op de verschillende kennisgebieden van de opleiding. Alle docenten onderhouden contact met het werkveld. LOI Hogeschool heeft aandacht voor het verhogen van het aantal mastergeschoolde docenten tot de gewenste 80%.

Het rendement van de bacheloropleiding en de Associate degree Facility Management is laag; de meeste inschrijvers volgen slechts enkele modules en weinig studenten doorlopen de gehele bacheloropleiding of Associate degree. Oorzaken voor uitval lijken over het algemeen buiten de opleiding te liggen. De visitatiecommissie raadt de opleiding echter wel aan om de reden voor uitval of studievertraging scherp te blijven monitoren en waar nodig aanpassingen door te voeren in het programma en de begeleiding.

Bevindingen

Inrichting onderwijsprogramma's

Bacheloropleiding

Het opleidingsprogramma van de bacheloropleiding Facility Management bestaat uit de propedeusefase (60 EC), de hoofdfase (130 EC) en de afstudeerfase (50 EC). In september 2017 start een vernieuwd onderwijsprogramma, in aansluiting op het nieuwe beroeps- en opleidingsprofiel zoals besproken bij standaard 1.

De student ontwikkelt zijn competenties aan de hand van het lesmateriaal en de daarbij behorende begeleiding, via interactie met de beroepspraktijk en door het zelfstandig uitvoeren van toegepast onderzoek. Het onderwijs is thematisch ingericht. Elk thema wordt afgesloten met een praktijkintegratieopdracht (1 tot 4 EC) waarin de overkoepelende theorie van het thema wordt gekoppeld aan de praktijk.

Vanuit het oogpunt van flexibiliteit mag de student meerdere modules tegelijk volgen en de volgorde van de modules binnen de propedeusefase of binnen de hoofdfase zelf bepalen. Er is echter wel een aanbevolen volgorde. Daarnaast kan de praktijkintegratieopdracht van een thema pas worden gemaakt als de onderliggende modules bestudeerd zijn. In het portfolio wordt dezelfde volgorde van onderwijs-eenheden aangehouden en het wordt aangeraden alle opdrachten in de propedeuse te hebben afgerond voordat begonnen wordt met de opdrachten in het portfolio van de hoofdfase. In het programma zijn meerdere leerlijnen terug te vinden. Hiermee wordt de samenhang in het curriculum geborgd. De student doorloopt de volgende leerlijnen:

- Hbo-vaardigheidsleerlijn
- Onderzoeksleerlijn
- Beroepsgerichte leerlijn
- Studieloopbaanleerlijn
- Vakkennisleerlijn (ofwel: conceptuele leerlijn)

De hbo-vaardigheidsleerlijn voorziet in het aanleren van vaardigheden waarover iedere hbo-afgestudeerde dient te beschikken. De nadruk ligt bij de opleiding op het ontwikkelen van essentiële vaardigheden, zoals de modules Basisvaardigheden voor de professional en Studievaardigheden. De leerlijn komt aan het einde van de opleiding terug in de stage en de afstudeeropdracht, waarin studenten aantonen het eindniveau van hun opleiding te hebben behaald.

De onderzoeksleerlijn is gericht op het ontwikkelen van de onderzoeksvaardigheden van de student. De leerlijn wordt in de praktijk getoetst aan de hand van praktijkintegratieopdrachten, in de stages en in de afstudeeropdracht. In de module Inleiding Onderzoeksvaardigheden wordt aandacht besteed aan de theorie over het doen van toegepast onderzoek en leren studenten losse elementen van onderzoeken te ontwikkelen en toe te passen. Een voorbeeld is een SWOT-analyse in de praktijkintegratieopdracht en het opstellen van een enquête. In de praktijkintegratieopdrachten, opgenomen in de latere fase van de hoofdfase, wordt van de student steeds meer zelfstandigheid gevraagd in het doen van onderzoek. In het afstudeertraject wordt een grote mate van zelfstandigheid in toegepast onderzoek gevraagd van de student. Omdat gedurende zijn hele studie en zeker aan het eind in de (afstudeer)opdracht de student deze kennis op de werkplek zal inbrengen, wordt in het nieuwe opleidingsprogramma een extra module Verdiepend Onderzoek & Adviesvaardigheden aangeboden.

In de beroepsgerichte leerlijn ligt het accent op competentieontwikkeling in de actuele beroepspraktijk. De praktijkintegratieopdrachten dagen de student uit om de eigen praktijk met de opgedane theorie te verbinden. De nadruk in deze opdrachten ligt op de actualiteit en de vervlechting van theorie en praktijk. De aansluiting op de actuele beroepspraktijk komt verder tot uiting in de stage en de eindopdracht.

In de studieloopbaanleerlijn staat de persoonlijke ontwikkeling van de student centraal. Het accent in deze leerlijn ligt op coaching, zelfreflectie, bevoegdheid voor het vak en het eigen functioneren. Deze leerlijn is geïntegreerd in het digitaal portfolio van studenten op de LOI Campus, de digitale leeromgeving. In het portfolio neemt de student bewijzen op

van zijn competentieontwikkeling. Het portfolio bestaat uit twee onderdelen: de competentiematrix(en) en de coachingsmatrix(en). In de competentiematrix neemt de student in aansluiting op de praktijkintegratieopdracht beroepsproducten en reflectieverslagen op als bewijs dat hij de beroepscompetenties en algemene hbo-competenties beheerst. In de coachingsmatrix wordt de studievoortgang en de competentieontwikkeling gedurende de opleiding gevolgd door de coach.

De vakkennisleerlijn (ofwel: conceptuele leerlijn) bestaat uit modules die de theorie en vakkennis behandelen.

De modules zijn geclusterd in negen thema's van 10 tot 30 EC. Het eerste jaar kent de vier thema's Inleiding Business administration, Algemeen management, Economie en Recht en Verlenen van facilitaire diensten. In de hoofdfase van de studie doorloopt de student vijf thema's: Strategie en verandering, Communicatie, Management en projectleiding, Strategisch facility management en Duurzaam facility management. Tenslotte volgt de afstudeerfase met een stage en afstudeeropdracht (scriptie). Ieder thema wordt afgesloten met een aantal zelfreflectiemomenten en een praktijkintegratieopdracht in het digitaal portfolio. De praktijkintegratieopdracht is altijd toegespitst op het vakgebied van de opleiding. Een aantal thema's wordt gedeeld met andere opleidingen in het economische domein. De thema's Verlenen van facilitaire diensten (10 EC), Strategisch facility management (20 EC) en Duurzaam facility management (20 EC) zijn specifiek voor deze opleiding. In het thema Strategisch facility management is er aandacht voor inkoop en contractmanagement en internationaal facility management. Het thema Duurzaam facility management zoomt in op huisvesting en techniek en duurzaamheid en kwaliteit-, arbo- en milieumanagement (KAM).

De visitatiecommissie heeft de voor- en nadelen van de mogelijkheid voor het flexibel volgen van het onderwijsprogramma met het management besproken. LOI Hogeschool raadt de studenten een voorkeursvolgorde voor de verschillende modules aan, waar de studenten van mogen afwijken. De meeste studenten volgen de voorkeursroute, waarbij zij soms de neiging hebben om de praktijkintegratieopdrachten uit te stellen. Dit vindt het management onwenselijk gezien het integrerende karakter van de

opdrachten en de gewenste leercurve. Om het uitstel tegen te gaan, wordt in het nieuwe onderwijsprogramma de regel ingevoerd dat studenten de praktijkintegratieopdrachten van de propedeuse voltooid moet hebben voor de start aan de hoofdfase. Nu is dit nog vrijblijvend.

Het management heeft de inhoudelijke aanpassingen in het nieuwe onderwijsprogramma toegelicht. In het nieuwe onderwijsprogramma worden meer modules specifiek op het terrein van facility management aangeboden dan in het huidige programma, naast de algemene economische en managementmodules. Daarnaast krijgen alle praktijkintegratieopdrachten, die op het vakgebied ingaan, een omvang van 5 EC. De indicatoren bij de praktijkintegratieopdrachten worden herschreven zodat deze beter aansluiten bij de context van het vakgebied. Door de ruimere omvang van de praktijkintegratieopdrachten wordt het mogelijk om daar meer actuele onderwerpen aan te reiken of zelf te laten zoeken door de studenten.

Associate degree

Het eerste jaar van het Ad-programma Facility Management is gelijk aan het eerste jaar van de bacheloropleiding, zodat studenten na afronding van het eerste jaar het propedeutisch getuigschrift behalen. Het tweede jaar is opgebouwd aan de hand van bachelormodules, maar de thema's en afsluitende praktijkintegratieopdrachten sluiten aan op de eindkwalificaties en het beroepsprofiel van de Associate degree.

De Associate degree bestaat na de propedeuse uit twee thema's: Strategie en Verandering en Duurzaam facility management. Deze thema's bevatten deels dezelfde modules als de vergelijkbare thema's van de bacheloropleiding.

Programma dekt de eindkwalificaties

LOI Hogeschool heeft de bij standaard 1 beschreven competenties uit het beroeps- en opleidingsprofiel vertaald naar een onderwijsprogramma en examenplan voor de bacheloropleiding en de Associate degree Facility Management. In het profiel is per competentie verantwoord welke opleidingsonderdelen bijdragen aan het verwerven van de competentie. Het beroeps- en opleidingsprofiel van de opleiding is opgenomen in de Onderwijs- en examenregeling Facility Management.

In de onderwijs- en examenregeling is voor iedere onderwijseenheid weergegeven bij welke leerlijn deze hoort en is beschreven wat de inhoudelijke onderdelen en leerdoelen zijn. Voor elk leerdoel heeft de opleiding aangegeven op welk niveau studenten dit dienen te beheersen. Om een bepaalde competentie tot het gewenste derde niveau te ontwikkelen, moeten studenten meerdere modules doorlopen. De meeste beroepscompetenties komen in meerdere onderwijseenheden aan de orde en inhoudelijk verwante onderwerpen zijn in het programma samengebracht of worden in modules vanuit diverse invalshoeken belicht.

Onderwijsconcept

De opleiding wordt van oudsher via afstandsonderwijs aangeboden. De studenten waarmee de visitatiecommissie heeft gesproken, kozen bewust voor LOI Hogeschool vanwege de mogelijkheid tot afstandsleren. Daarbij waren voor een aantal studenten de lagere kosten dan bij vergelijkbare aanbieders uiteindelijk doorslaggevend.

De opleiding wordt door studenten hoofdzakelijk modulair gevolgd. Modulair betekent dat studenten de studie in fasen kunnen doen, alle modules afzonderlijk kunnen volgen of bij veel vrijstellingen met enkele verplichte onderdelen het Ad-diploma of het bachelordiploma kunnen behalen.

LOI Hogeschool beschikt over een uitgebreide digitale leeromgeving, LOI Campus. Per module is een overzicht van het onderwijs te vinden. Het onderwijs is opgedeeld in studie-elementen per week. Ook wordt de wijze van toetsing inzichtelijk gemaakt. De student treft een examenoverzicht aan, evenals de OER, waarin opgenomen staat welke toetsen er afgelegd moeten worden en wat het aantal te behalen EC per toets is. Studenten kunnen oefentoetsen maken om zich voor te bereiden op de (landelijke) examens. In de leeromgeving worden ook de door de student behaalde resultaten weergegeven. De (klassikale) docent en de aangewezen coach kunnen via de digitale leeromgeving de voortgang en het studietempo van de student volgen.

De visitatiecommissie is middels een presentatie van LOI Campus op de hoogte gebracht van de inrichting

van de digitale leeromgeving. Toegelicht is dat LOI Hogeschool de digitale leeromgeving voortdurend actualiseert en optimaliseert. Een aantal verbeteringen in de nabije toekomst is toegelicht, waaronder de wijze waarop de docent en de student met elkaar kunnen communiceren. De studenten zijn positief over de digitale leeromgeving. Waar zij kunnen vergelijken, geven zij aan dat deze leeromgeving in kwaliteit uitsteekt boven de digitale leeromgevingen van andere hogescholen.

De studenten gaven aan de visitatiecommissie aan dat zij gemiddeld twaalf tot vijftien uur per week aan de opleiding besteden. Zij vinden de opleiding goed te doen, maar het opbrengen van discipline om te blijven studeren is hun grootste struikelblok. De duidelijke structuur van de opleiding, de mogelijkheid om examens flexibel in te plannen en de inrichting van LOI Campus helpt hen daarbij, evenals het regelmatig kunnen behalen van certificaten. Deze expliciete afronding van onderdelen wordt door hen hoog gewaardeerd. Ook hebben de studenten waardering voor de snelle feedback van docenten op opdrachten: zij krijgen in de regel binnen 48 uur een reactie. De kwaliteit van de feedback is goed volgens de studenten, en sluit goed aan op zowel de theorie als de praktijk.

Voor de modules Coachend leiderschap en Persoonlijke effectiviteit en timemanagement wordt een contactdag georganiseerd. Op deze contactdagen worden vaardigheden geoefend.

Instroom en doorstroom

De instroom voor de opleiding bestaat uit studenten met een mavo-, mbo-, havo-, of vwo-opleiding. De studenten zijn tussen de 20 en 35 jaar. Uit een in 2016 uitgezet studentenonderzoek blijkt dat circa 87% van de studenten de opleiding volgt voor het vergroten van de carrièrekansen.

De studentenaantallen zijn klein. In de bacheloropleiding en Associate degree samen zijn de afgelopen jaren gemiddeld dertig studenten per jaar ingestroomd. Er zijn tot nu toe vier bachelorstudenten afgestudeerd. De Associate degree Facility Management heeft nog geen afgestudeerden. In bijlage

3 zijn de kwantitatieve gegevens met betrekking tot de uitval en rendementen weergegeven.

LOI Hogeschool wil verschillende wijzigingen doorvoeren om het rendement te verhogen. Het is de bedoeling om het aantal praktijkdagen uit te breiden en studenten al eerder aan elkaar te koppelen. Ook in interactieve webcolleges krijgen studenten de gelegenheid om met elkaar kennis te maken en met elkaar te leren. De individuele begeleiding (coaching) wordt daarnaast proactiever opgezet.

Docenten

Studenten worden tijdens de opleiding begeleid en beoordeeld door docenten (klassikale begeleiding en online), examencorrectoren (beoordelaars schriftelijke examens), opleidingscoaches, stagedocenten (begeleiding online en beoordelaars opdrachten), praktijkbegeleiders (persoonlijke begeleiding op de stageplek), afstudeerbegeleiders (persoonlijke begeleiding) en afstudeerdocenten (begeleiding op afstand en beoordelaars opdrachten).

Het merendeel van de medewerkers van de opleidingen Facility Management is werkzaam in de beroepspraktijk. Dit geldt ook voor ontwikkelaars en beoordelaars van het lesmateriaal (lesstof, examens, etc.). Per module zijn meerdere docenten beschikbaar voor het nakijken van huiswerk en het beantwoorden van vragen. Meestal worden twee docenten per module ingezet zodat bij afwezigheid vervanging aanwezig is. Richtinggevend voor de inzet van docenten is de reactietermijn. De vereiste reactietermijn voor huiswerkopdrachten is 48 uur. Voor praktijkopdrachten en inzendingen met betrekking tot het afstuderen is de reactietermijn vijf tot tien werkdagen. Indien deze termijn niet gerealiseerd kan worden, worden extra of andere docenten ingezet.

Voor docenten wordt jaarlijks een bijeenkomst georganiseerd. In dit docentenpanel ontmoeten opleidingsmanagement van LOI Hogeschool en docenten elkaar en kunnen zij ervaringen en informatie uitwisselen. Dit jaar is er door de studieleiding een workshop e-coaching georganiseerd om de docenten te ondersteunen in hun begeleidende rol.

Het opleidingsmanagement van LOI Hogeschool bestaat uit de zogenaamde 'driehoek'; programmamanager, servicemanager en realisatiemanager. Zij managen de opleiding ieder vanuit hun eigen scope. De programmamanager is verantwoordelijk voor de opbouw van het programma en de aansluiting op de ontwikkelingen in de beroepspraktijk en de markt. Hij werkt hierbij samen met de programmaleider. De servicemanager is verantwoordelijk voor het lopende programma en de bijbehorende begeleiding en beoordeling. Hij is het eerste aanspreekpunt van studenten en docenten. De realisatiemanager is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het lesmateriaal en de leeromgeving en werkt hierbij samen met ontwikkelaars.

De visitatiecommissie heeft de ambities van LOI Hogeschool ten aanzien van de docentkwaliteit besproken met het management. Het management gaf aan dat voor deze opleidingen nog niet wordt voldaan aan de ambitie voor minimaal 80% masteropgeleide docenten. Door het aantrekken van nieuwe docenten ontstaat langzaam een verschuiving richting het gewenste percentage. Het management is tevreden over de kwaliteit en inbreng van de huidige docenten en ontwikkelaars.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De leeromgeving faciliteert modulair werken; een voorziening die nog wordt uitgebreid met de introductie van een nieuw IT-platform voor de gehele LOI per medio 2017. Deze flexibele studievorm waarbij de student onafhankelijk van tijd, plaats en tempo kan studeren, wordt door de studenten in de enquête en het studentenpanel telkens opnieuw genoemd als belangrijk aspect dat volgens de respondenten moet worden behouden.

De studenten krijgen lesmateriaal dat deels bestaat uit boeken en deels uit lesmateriaal dat in opdracht van LOI Hogeschool door deskundigen is samengesteld. Bij de ontwikkeling van een module wordt in overleg met de ontwikkelaar en programmaleider afgestemd welke literatuur passend is: LOI-eigen lesmateriaal, vakliteratuur of een combinatie. Het LOI-eigen lesmateriaal bevat de relevante onderwerpen uit de actuele (inter)nationale vakliteratuur. Dit LOI-eigen lesmateriaal kent conform het didac-

tisch model van LOI Hogeschool een uniforme opzet, waardoor het geschikt is voor zelfstudie met begeleiding op afstand. De uitleg van de docent is als het ware in het lesmateriaal opgenomen.

Naast de voorgeschreven literatuur voorziet de leeromgeving in aanvullende literatuur en is er een mediatheek met verwijzingen naar relevante onderwerpen. De actualiteit van het lesmateriaal wordt door de programmaleiders en docenten bewaakt.

In de leeromgeving kunnen studenten opdrachten maken en werken aan hun digitaal portfolio. De student vindt in de leeromgeving praktische informatie over de opleiding. De modules zijn voorzien van oefentoetsen en kennistrainers die studenten via een app kunnen downloaden. Uit het studentenonderzoek blijkt dat dit erg wordt gewaardeerd. Dit is bevestigd door de studenten waar de visitatiecommissie mee heeft gesproken. In elke module zitten inzendopgaven die de student via de leeromgeving indient. De opdrachten worden op afstand door de docent beoordeeld, van feedback voorzien en gewaardeerd met een cijfer.

De modules worden in veel gevallen afgesloten met een digitaal examen. Hierbij kan de student op een tijdstip dat past in zijn studieplanning het examen afleggen en een locatie kiezen. Tijdens de opleiding wordt de student via de digitale leeromgeving begeleid door een coach. Uit het studentenonderzoek komt naar voren dat studenten tevreden zijn over de oefenvragen en opdrachten bij het lesmateriaal en over de reactiesnelheid van de docenten op de ingestuurde opdrachten.

In de mediatheek van de opleidingsruimte worden diverse webcolleges aangeboden en vindt de student diverse links naar informatieve sites, filmpjes, online artikelen, online magazines, organisaties en verenigingen.

Overwegingen

Bacheloropleiding

De visitatiecommissie heeft het onderwijsprogramma bestudeerd en besproken met het management, studenten en docenten. De visitatiecommissie stelt vast dat de inhoud en het niveau van de program-

maonderdelen waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de gehanteerde eindkwalificaties.

De visitatiecommissie heeft waardering voor de indeling van het programma in herkenbare, praktijkgerichte thema's, waarbij de visitatiecommissie een aantal kanttekeningen plaatst bij de inrichting van het huidige programma. De visitatiecommissie is van mening dat het huidige programma te sterk is gericht op algemene economie en bedrijfskunde. Daarmee komen de specifieke thema's rond facility management in het gedrang. Huidige algemene modules zoals Bedrijfsstatistiek en Recht zouden vervangen of verkleind kunnen worden om ruimte te geven voor relevantere modules voor deze opleiding. Inkoop en contractmanagement is volgens de visitatiecommissie bijvoorbeeld een relevant thema dat als rode draad door het programma zou moeten lopen en dat nu slechts eenmaal, voor 4 EC, in het programma is opgenomen. Inkoop zou daarnaast geactualiseerd kunnen worden in de richting van leveranciers- en contractmanagement, regieorganisatie en het insourcen/outsourcen van contracten. Ook duurzaamheid en KAM is een belangrijk onderwerp, dat meer studiepunten verdient dan de huidige 3 EC. De visitatiecommissie is van mening dat in alle thema's de inhoud en context van facility management terug moet komen. De huidige thema's 5 (Strategie en verandering), 6 (Communicatie) en 7 (Management en projectleiding) zijn aan de zware kant en te algemeen ingericht. Het huidige thema Duurzaam facility management bevat de module Kwaliteitsmanagement. De visitatiecommissie vindt deze module niet logisch in dit thema. De module Strategisch facility management dient te worden uitgebreid met actuele thematieken. De thema's Hospitality/service management, Space design en het inrichten van een facilitaire organisatie volgens een regieorganisatie verdienen aandacht in het onderwijsprogramma. De visitatiecommissie adviseert om het Internationale facility management niet te isoleren in een module zoals nu het geval is, maar terug te laten komen bij alle thema's.

De visitatiecommissie is positief over de vernieuwingen die de opleiding per september 2017 voornemens is door te voeren in de opbouw van de opleiding. De visitatiecommissie stelt vast dat de plannen voor een groot deel tegemoetkomen aan de hierboven genoemde verbeterpunten rond inhoud en actualiteit van het huidige programma. De visitatie-

commissie verwacht dat de aandacht voor techniek (klimaatssystemen, duurzaamheid) omhoog zal gaan in het nieuwe landelijk profiel. De visitatiecommissie adviseert de opleiding daarop te anticiperen in het nieuwe onderwijsprogramma. Ook de uitbreiding van de praktijkintegratieopdrachten zal de aandacht voor de context en actualiteit van het vakgebied ten goede komen.

De visitatiecommissie spreekt zich positief uit over de module over onderzoeksvaardigheden. Met behulp van deze module worden de studenten goed voorbereid op het doen van zelfstandig onderzoek en de verschillende vormen van onderzoek komen adequaat aan bod. In het eindwerkstuk laten de studenten een goede onderzoekende houding zien (zie ook standaard 4). Wel is volgens de visitatiecommissie aandacht nodig voor bronnengebruik. Studenten kiezen te snel voor (niet wetenschappelijke) teksten van internet. Studenten kunnen meer worden gestimuleerd om zelf bronnen te zoeken en de waarde van bronnen in te schatten. De visitatiecommissie vermoedt dat een verplichting van het lidmaatschap van de Koninklijke Bibliotheek hierbij zou helpen.

De visitatiecommissie heeft waardering voor de degelijke opzet van het programma. De mogelijkheid voor het flexibel plannen van de studie en de begeleiding die de opleiding bij het plannen biedt, draagt bij aan de studeerbaarheid. De visitatiecommissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om het afronden van de praktijkintegratieopdrachten van de propedeuse te verplichten voordat studenten kunnen starten met de hoofdfase, dat waarschijnlijk een positief effect heeft op de voortgang. Studenten spraken zich positief uit over de snelheid en kwaliteit van feedback op opdrachten. De nakijktermijn van examens van zes weken wordt door studenten echter als belemmerend en vertragend ervaren. De visitatiecommissie adviseert LOI Hogeschool om te bekijken of een nakijktermijn van twee weken haalbaar zou zijn.

Het programma, dat start met inleidende vakken, sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Doordat elk thema wordt afgesloten met een praktijkintegratieopdracht brengt de student de theorie direct in de (eigen) praktijk. Deze opzet maakt het voor studenten, die in de meeste gevallen

werkzaam zijn, functioneel. Bij de standaard over toetsing wordt nader ingegaan op de praktijkintegratieopdrachten.

De visitatiecommissie stelt vast dat de begeleiding van de stage en de beoordeling van de kwaliteit goed is geborgd en vastgelegd is in onder andere verslagprotocollen. Er zijn voldoende contacten.

De visitatiecommissie heeft tijdens de visitatie het studiemateriaal van verschillende modules ingezien en heeft ter verificatie van de documentatie in de verschillende gesprekken uitgebreid gesproken over de inhoud en het niveau van het materiaal. De visitatiecommissie concludeert dat de opleiding passende literatuur aanbiedt, dat voor het grootste deel speciaal door LOI Hogeschool is geschreven. Het studiemateriaal is als overwegend theoretisch te karakteriseren. Studenten beschrijven de literatuur als veel, maar niet als moeilijk. De visitatiecommissie daagt de opleiding wel uit om het studiemateriaal waar nodig sneller te actualiseren. De visitatiecommissie trof enkele enigszins achterhaalde teksten aan. Ook het overige literatuurbestand dient te worden geactualiseerd. Het gehanteerde boek Facility Management door Maas en Pleunis dateert bijvoorbeeld van 2006. Inmiddels is er een nieuw boek van Maas verschenen dat veel actueler is. Verder mist de visitatiecommissie bronverwijzingen in het studiemateriaal. Het is nu niet helder welke documenten hieraan ten grondslag liggen en van welke datum deze zijn. Ook is de verhouding tussen eigen lesmateriaal en literatuur een aandachtspunt. Uit de studentenpanels blijkt dat studenten het gebruik van boeken in een aantal gevallen prefereren boven het LOI studiemateriaal. LOI Hogeschool geeft in de kritische reflectie aan dat zij de actualiteit en inhoud van het lesmateriaal strakker wil regisseren door de aanstelling van een hoofddocent. Daarbij is de keuze tussen eigen LOI-lesmateriaal en literatuur een aandachtspunt bij de keuze voor materialen bij de inrichting van het nieuwe onderwijsprogramma. De visitatiecommissie waardeert het voornemen voor de extra aandacht voor de kwaliteit van het materiaal en adviseert de opleiding ook te kijken naar mogelijkheden om studenten regelmatig de opdracht te geven zelf (met ondersteuning) te zoeken naar actuele teksten.

De visitatiecommissie ziet dat LOI Hogeschool een beproefde, goed ontwikkelde vorm van afstandsonderwijs aanbiedt. Er is sprake van een gebruiksvrien-

delijk systeem met zeer goede elementen, zoals de Webinars. Wel vindt de visitatiecommissie dat het systeem verder geoptimaliseerd kan worden en kan zij zich vinden in de verbeteringen die de LOI Hogeschool voornemens is door te voeren. Webcolleges en film kunnen gebruikt worden om de student de dynamiek rondom het (internationale) vakgebied Facility Management mee te geven. De visitatiecommissie waardeert daarnaast het voornemen van LOI Hogeschool om een uitbreiding in werkvormen online te gaan realiseren. Het zou goed zijn om de mogelijkheden voor contacten tussen de studenten uit te breiden.

De visitatiecommissie heeft een aantal docenten gesproken, heeft het overzicht van de docenten bestudeerd en heeft studenten en alumni bevraagd. Zij baseert op basis daarvan haar oordeel over de kwaliteit en kwantiteit van het onderwijsgevend personeel van de bacheloropleiding en de Associate degree. De visitatiecommissie stelt vast dat de opleiding beschikt over voldoende docenten voor het verzorgen van het onderwijs. Er is voldoende expertise beschikbaar op de verschillende kennisgebieden van de opleiding, waarbij de visitatiecommissie een uitbreiding van het docentenbestand op het specifieke terrein van Facility Management wenselijk vindt. Alle docenten onderhouden contact met het werkveld. LOI Hogeschool heeft aandacht voor het verhogen van het aantal mastergeschoolde docenten tot de gewenste 80%.

De visitatiecommissie stelt vast dat de opleiding passende instroomeisen hanteert. Het rendement is laag; de meeste inschrijvers volgen slechts enkele modules en heel weinig studenten doorliepen tot nu toe de gehele bacheloropleiding of Associate degree. De visitatiecommissie kan zich vinden in de argumentatie van LOI Hogeschool om, gezien de aard van de instelling, het afstudeerrendement als indicator niet voorop te stellen. Wel heeft de visitatiecommissie getoetst of een langzame doorstroom over het algemeen wordt veroorzaakt door persoonlijke keuzes en kenmerken van studenten en niet door de inrichting en het niveau van het onderwijs. De visitatiecommissie stelt vast, voor zover daartoe in staat, dat inderdaad de persoonlijke achtergrond meestal de studieduur of uitval bepaalt. De visitatiecommissie raadt de opleiding daarbij wel met klem aan om

de reden voor uitval of studievertraging scherp te blijven monitoren. Een centraal overzicht op de achtergrond van studenten en ambities rond afronden van de opleiding en keuze voor richtingen is hierbij noodzakelijk om scherper te kunnen sturen in marketing en begeleiding. Ook is scherper zicht op de doorstroom en momenten van uitval wenselijk. De visitatiecommissie heeft met instemming kennisgenomen van het voornemen om de begeleiding van studenten proactiever te gaan opzetten. De visitatiecommissie geeft LOI Hogeschool de overweging mee om daarbij te gaan experimenteren met het (dwingender) ondersteunen van de student bij het maken van plannings. Gekeken kan worden wat het effect is van bijvoorbeeld het vooraf maken van een planning van drie of zes maanden.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard als **voldoende**.

Associate degree

De visitatiecommissie stelt vast dat de inhoud en het niveau van de programmaonderdelen adequaat zijn en waarborgen dat afgestudeerden van de Associate degree Facility Management voldoen aan de gehanteerde eindkwalificaties. De visitatiecommissie is van mening dat een passend programma is samengesteld met in het tweede jaar bij de Associate degree passende en vooruitstrevende thema's. De Ad-studenten die de visitatiecommissie heeft gesproken, bevestigden dit.

Opmerkingen van de visitatiecommissie die betrekking hebben op de eerste twee jaar van de bacheloropleiding, zijn ook van toepassing op het Ad-programma.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard voor de Associate degree Facility Management als **voldoende**.

3. Toetsing

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de toetsing van de bacheloropleiding en de Associate degree Facility Management als **voldoende**. Studenten sluiten iedere module af met een individuele toets. De toetsen laten een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau zien naarmate de studie vordert. Er is sprake van een stevige toetsing van de body of knowledge in de schriftelijke examens, waarin casussen passend worden afgewisseld met meerkeuzevragen. De opleiding maakt relatief veel gebruik van praktijkopdrachten. De visitatiecommissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om bij de herinrichting van het nieuwe programma een meer verantwoorde examenmix van toetsing te ontwikkelen, waarbij een betere balans wordt gezocht in de afronding van modules met een praktijkopdracht of schriftelijk examen, passend bij de praktijkgerichte benadering van de opleiding.

Enkele modules vormen samen een thema, dat wordt afgerond met een praktijkintegratieopdracht waarin de leerstof van de verschillende modules wordt geïntegreerd en de brug met de praktijk wordt geslagen. De praktijkintegratieopdrachten zorgen voor een goede integratie tussen de praktijk en de opleiding. Om dit te versterken, kunnen de opdrachten meer worden toegespitst op het vakgebied van facility management.

De visitatiecommissie stelt vast dat de opleiding goede maatregelen treft om kwaliteit van de toetsing te borgen. De examencommissie geeft haar taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding goed vorm.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Bacheloropleiding

Iedere module (van 3 tot 10 EC) wordt afgesloten met een examen. De examens worden sinds september 2015 afgesloten met een zogenaamd flexibel examen. Dit stelt studenten in staat op meerdere locaties in Nederland op een zelf te kiezen moment het examen af te leggen. Na het behalen van een examen ontvangt de student een LOI Hogeschool-certificaat. Thema's worden afgerond met een (eerder besproken) praktijkintegratieopdracht. Losse modules worden afgerond met een schriftelijk examen of (meestal) een praktijkopdracht. In de praktijkopdrachten gaan studenten aan de slag met concrete vraagstukken waar een afgestudeerde in de praktijk mee te maken kan krijgen. De nadruk verschuift gedurende het verloop van de studie naar integratie en verdieping van kennis en op het aanleren van toepassingsvaardigheden.

De module zakelijk Engels niveau B2 sluiten studenten af met een extern examen van de British Council. Naast het LOI-certificaat kan de student zo ook in het bezit komen van het certificaat Business English Certificate Vantage (BEC-V).

Voor studenten wordt de wijze van toetsing inzichtelijk gemaakt in LOI Campus. Hierin treft de student een examenoverzicht aan, waarin opgenomen staat welke toetsen er afgelegd moeten worden en wat het aantal te behalen EC per toets is. In hetzelfde overzicht worden ook de door de student behaalde resultaten weergegeven.

Uit het studentenonderzoek blijkt dat studenten over het algemeen tevreden zijn over het aantal (interne) examenmomenten per jaar. Studenten gaven aan de visitatiecommissie aan dat zij de wijze van toetsing passend vinden en van het juiste niveau. Voor de studenten waarmee de visitatiecommissie heeft gesproken, zijn de examens in een keer te halen, als zij de kennistraining hebben gevolgd, de oefenopgaven hebben gemaakt en het materiaal grondig hebben bestudeerd. De studenten zijn te spreken over de flexibel in te plannen LOI-examens. De kwaliteit van de praktijkopdrachten vinden de studenten wisselend.

Associate degree

De toetsing van de modules is identiek aan de toetsing in het bachelorprogramma. Het niveau en de inhoud van de praktijkintegratieopdrachten is aangepast aan het niveau van de Associate degree.

Borging van toetskwaliteit

De toetsvormen zijn vastgelegd in het toetsplan van de opleiding. De kwaliteit van de toetsen wordt gewaarborgd door zowel vakinhoudelijke als generieke criteria met betrekking tot validiteit en betrouwbaarheid.

De toetsing, diplomering en de borging van het eindniveau van de bacheloropleiding en van de Associate degree vallen onder verantwoordelijkheid van de examencommissie Business Administration, een van de zes domeinexamencommissies van LOI Hogeschool. Dit is een autonome examencommissie die verantwoordelijk is voor het toetsbeleid, de inhoud en het eindniveau van de toetsproducten en voor de getuigschriften binnen het domein. De eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit en het proces van examinering ligt bij de Centrale Examencommissie van de LOI (CELOI). De CELOI is samengesteld uit een voorzitter, twee vicevoorzitters en de voorzitters van de examencommissies. Daarnaast hebben een toetsdeskundige en een EVC-deskundige zitting in de CELOI. In december 2016 heeft een visitatiecommissie van AeQui gesproken met de vertegenwoordigers van de domeinexamencommissie Business Administration en met leden van de CELOI.

Overwegingen

Bacheloropleiding

De visitatiecommissie bestudeerde verschillende tentamens en werkstukopdrachten en concludeert dat de kwaliteit daarvan aan de maat is. De toetsen laten een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau zien naarmate de studie vordert. De opleiding maakt relatief veel gebruik van praktijkopdrachten. De visitatiecommissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om bij de herinrichting van het nieuwe programma een meer verantwoorde examenmix van toetsing te ontwikkelen, waarbij een betere balans wordt gezocht in de afronding van modules met een praktijkopdracht of schriftelijk examen, passend bij de praktijkgerichte benadering van de opleiding.

De visitatiecommissie heeft waardering voor de koppeling van onderzoek aan praktijk in de opdrachten; juist in de praktijk wordt zichtbaar wat onder-

zoek inhoudt, hoe onderzoek wordt toegepast en wat het organisaties concreet kan opleveren. De praktijkintegratieopdrachten zorgen voor een goede integratie tussen de praktijk en de opleiding. Om dit te versterken, kunnen de opdrachten meer worden toegespitst op het vakgebied van facility management. De visitatiecommissie ondersteunt het voornemen van de opleiding om hiervoor te zorgen in het nieuwe onderwijsprogramma. De visitatiecommissie is daarnaast van mening dat de beoordelingsformulieren bij de praktijkintegratieopdrachten te sterk wisselen in kwaliteit. Enkele beoordelingsformulieren zijn niet transparant genoeg of zijn te veel een afvinklijst. Studenten maken bij de opdrachten te beperkt gebruik van (wetenschappelijke) bronnen. Vaak wordt alleen verwezen naar bijvoorbeeld Wikipedia of digitale krantenartikelen. In de reflectie bij de opdrachten ziet de visitatiecommissie te weinig de koppeling tussen de gekozen invalshoek in de opdracht en de opleidingscompetenties.

Er is sprake van een stevige toetsing van de body of knowledge in de schriftelijke toetsen, waarin casussen passend worden afgewisseld met meerkeuzevragen. De gekozen toetsvormen sluiten meestal goed aan op de aan te tonen competenties. In de schriftelijke toetsen zijn enkele meerkeuzevragen toetstechnisch gezien echter niet van het juiste niveau. In een enkele schriftelijke toets vindt toetsing van communicatievaardigheden plaats, die volgens de visitatiecommissie beter in een andere, meer praktijkgerichte toets aan bod kunnen komen. Een voorbeeld is de schriftelijke toetsing van de praktische tips en richtlijnen voor het gebruik van een flip-over. In enkele toetsen wordt voor casussen gebruik gemaakt van oudere krantenartikelen of wordt er bijvoorbeeld verwezen naar een publicatie uit 1997. Hoewel deze voorbeelden verwijzen naar nog steeds relevante thema's, is de visitatiecommissie van mening dat de opleiding deze beter kan vervangen door recente artikelen.

De visitatiecommissie stelt vast de opleiding goede maatregelen treft om de kwaliteit van de toetsing te borgen. De opleiding hanteert een toetsbeleid. Daarin wordt ingegaan op de uitgangspunten voor toetsen, hoe er wordt getoetst, wie er toetst en wanneer, de kwaliteitsborging en de organisatie van de toetsing.

De visitatiecommissie concludeert op basis van de gesprekken en de documentatie dat de examencommissie haar taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen en zich een eigenstandig oordeel te vormen over het eindniveau van de opleiding goed vormgeeft. De taakverdeling tussen de CELOI en de examencommissie van het domein Business Administration is adequaat. De verantwoordelijkheid van de CELOI ligt zichtbaar op procedureel en beleidsmatig vlak terwijl de inhoudelijke borging plaatsvindt in de verschillende domeincommissies. Op deze wijze is het haalbaar om de kwaliteit van toetsen en tentamens op opleidingsniveau te borgen en zich een eigenstandig en kritisch oordeel te vormen over het eindniveau van de opleidingen.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard als **voldoende**.

Associate degree

De visitatiecommissie vindt de gekozen toetsen passend bij de inhoud en het niveau van de Associate degree Facility Management. Aangezien de toetsing van de modules identiek is aan de toetsing in het bachelorprogramma, gelden de bij de bacheloropleiding geplaatste overwegingen ook voor de Associate degree Facility Management.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard voor de Associate degree Facility Management als **voldoende**.

4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Bacheloropleiding

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de gerealiseerde eindkwalificaties van de bacheloropleiding Facility Management als **voldoende**. De opleiding wordt afgesloten met een afstudeeropdracht waarbij de student moet aantonen dat hij de geformuleerde competenties beheerst. De afstudeeropdracht bestaat uit een combinatie van literatuuronderzoek en empirisch onderzoek. Het is de bedoeling dat de afstudeeropdracht wordt uitgevoerd in een voor de opleiding relevante werkomgeving. Tot nu toe zijn vier studenten afgestudeerd. De visitatiecommissie heeft de eindwerkstukken van deze vier studenten bestudeerd om zich een beeld te vormen van het eindniveau. Op basis van de bestudeerde eindwerkstukken en op basis van tevredenheid van alumni van de opleiding concludeert de visitatiecommissie dat het eindniveau van de studenten voldoende is. De visitatiecommissie is positief over de sterke reflectie op het proces van de studenten in de werkstukken. Er wordt echter beperkt gebruik gemaakt van (recente) artikelen als bronnen in de eindwerkstukken. De visitatiecommissie adviseert de opleiding om studenten meer te stimuleren tot, en te ondersteunen bij, het zoeken en benutten van relevante literatuur. De visitatiecommissie stelt vast dat de werkstukken beperkt de context van de opleiding Facility Management weerspiegelen. Zij zijn eerder als algemeen economisch te typeren. De visitatiecommissie ziet dat de opleiding in het eindwerkstuk sterk focust op het afstudeeronderzoek. De visitatiecommissie adviseert de opleiding om studenten te stimuleren om het onderzoek uit te breiden met een haalbaarheidsstudie.

Associate degree

De visitatiecommissie heeft nog geen eindwerken van de Associate degree Facility Management kunnen beoordelen, aangezien er nog geen afgestudeerden zijn. Wel heeft de commissie er vertrouwen in dat de gerealiseerde eindkwalificaties voldoende zullen zijn. Dit vertrouwen ontleent zij ten eerste aan het niveau van de eerste praktijkintegratieopdrachten op eindniveau die zij wel heeft kunnen inzien. Ten tweede ziet de commissie de uniforme werkwijze binnen de gehele LOI Hogeschool met betrekking tot de eindwerken (van Associate degrees, maar ook van bacheloropleidingen) als een waarborg voor dit eindniveau.

Bevindingen

Bacheloropleiding

Het afstudeertraject is sinds 2011 aangescherpt en voor de studenten in 2013 opnieuw ingericht. Hierbij is kritisch gekeken naar de voorbereiding van de student op het afstuderen en de wijze van beoordelen. Er zijn twee beoordelaars (afstudeerdocent/ eerste begeleider en een tweede onafhankelijke beoordelaar) bij betrokken en er wordt bij grote discrepanties in de beoordelingen een derde beoordelaar ingeschakeld. De procedures zijn vastgelegd in een afstudeerhandleiding, een instructie voor de afstudeerdocent en tweede beoordelaar en gebruik van modelbeoordelingsformulieren voor het eindwerkstuk en de mondelinge afstudeerzitting.

Supervisors voor het afstuderen zijn sinds 2013 actief. Hun taak is nieuwe afstudeerdocenten te begeleiden. Ze dienen als vraagbaak en controleren

steekproefsgewijs de kwaliteit van de begeleiders en beoordelaars in het afstudeerproces. Zij leiden tevens de kalibreer- en informatiesessies met de afstudeerdocenten.

Het afstudeerproces wordt jaarlijks geëvalueerd met de supervisors en de examencommissies van LOI Hogeschool. De examencommissie onderzoekt steekproefsgewijs de kwaliteit van de eindwerkstukken. Die evaluaties en steekproeven zijn aanleiding voor aanscherping van de procedures en richtlijnen gericht op verbetering van doorlooptijden en de eenvormigheid en kwaliteit van de begeleiding.

De opleiding wordt afgesloten met een afstudeeropdracht waarbij de student moet aantonen dat hij de geformuleerde competenties beheerst. De aanpak van de afstudeeropdracht is dan ook multidisciplinair. De afstudeeropdracht bestaat uit een combinatie van literatuuronderzoek en empirisch onderzoek.

Het is de bedoeling dat de afstudeeropdracht wordt uitgevoerd in een voor de opleiding relevante werkomgeving.

Het niveau van een bachelor komt tot uitdrukking in de volgende eisen die aan het eindwerkstuk worden gesteld:

- De student dient aan te tonen de competenties te beheersen op het eindniveau van de opleiding.
- De student dient aan te tonen aan het eind van de studie te beschikken over theoretische kennis op voldoende niveau.
- De student dient verbanden te kunnen leggen tussen praktijksituaties of -problemen en de verworven kennis.
- De student dient door middel van het gekozen onderwerp aan te tonen de (theoretische) vaardigheden te kunnen vertalen in een zelfstandig opgezet en uitgevoerd praktijkgericht onderzoek dat inhoudelijk voldoet aan de gedefinieerde eindtermen.
- De student dient aan te tonen dat zijn schrijfstijl logisch, consistent en duidelijk van aard is.
- Het afstudeerverslag moet aan een aantal eisen voldoen. LOI Hogeschool hanteert voor zowel studenten als afstudeerbegeleiders en -beoordelaars een afstudeerhandleiding met matrices waarin is aangegeven aan welke onderwerpen en criteria zowel de onderzoeksopzet als het afstudeerverslag dienen te voldoen. Het verslag wordt altijd beoordeeld door twee beoordelaars om zo de onafhankelijkheid en objectiviteit te waarborgen. Een van de twee beoordelaars is de afstudeerbegeleider, de ander is een onafhankelijke beoordelaar.

Nadat het eindwerkstuk met een voldoende is becijferd, vindt er een mondelinge afstudeerzitting plaats met de afstudeerbegeleider en opnieuw een tweede beoordelaar. In deze mondelinge zitting komen zowel het afstudeerverslag als de inhoud van het portfolio aan de orde.

Associate degree

Tijdens de afstudeerfase van de Associate degree voeren de studenten als afstudeeropdracht aan het einde van het tweede jaar een eindopdracht uit. De eindopdracht is gebaseerd op een essay en vormt de integrale proeve van bekwaamheid op Associate degree-niveau waarmee de student kan aantonen over alle vereiste eindkwalificaties te beschikken. Na

afronding van deze opdracht is ook hier een mondelinge afstudeerzitting geprogrammeerd. Er zijn op dit moment nog geen afgestudeerden van de Associate degree Facility Management.

Overwegingen

Bacheloropleiding

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de visitatiecommissie de vier op dit moment beschikbare eindwerkstukken gelezen van de studenten die tot nu toe afgestudeerd zijn (zie bijlage 6). Twee afstudeerwerken zijn geschreven in 2013, één in 2015 en één in 2016. Gezien het geringe aantal afgestudeerden kon de visitatiecommissie zich slechts een beperkt beeld vormen van het eindniveau van de studenten. De eindwerkstukken zien er verzorgd uit en het taalgebruik is goed. De visitatiecommissie stelt vast dat de eindwerkstukken alle vier van voldoende niveau zijn, waarbij het hogere niveau van de twee recente werken laat zien dat LOI Hogeschool de afgelopen jaren sterk heeft ingezet op het onderwijs rond onderzoeksvaardigheden. De visitatiecommissie is positief over de sterke reflectie op het proces van de studenten in de werkstukken. Er wordt echter beperkt gebruik gemaakt van (recente) artikelen als bronnen in de eindwerkstukken. De visitatiecommissie adviseert de opleiding om studenten meer te stimuleren tot, en te ondersteunen bij, het zoeken en benutten van relevante literatuur. De visitatiecommissie stelt vast dat de werkstukken beperkt de context van de opleiding Facility Management weerspiegelen. Zij zijn eerder als algemeen economisch te typeren.

De beoordelingen zijn kritisch en goed navolgbaar. De oordelen van de examinatoren sluiten redelijk aan bij de bevindingen van de visitatiecommissie, waarbij de visitatiecommissie een van de werkstukken hoger becijferd zou hebben. De visitatiecommissie vindt het opvallend dat alle vier de beoordelingen op een eindcijfer 6 uitkomen. Meer variatie in becijfering was passender geweest bij deze werkstukken. Daarnaast is, ook bij de nieuwste beoordelingen, de vertaling van de oordelen in het eindcijfer niet transparant. De visitatiecommissie waardeert de zware mondelinge afstudeerzitting waar alle compe-

tenties nog eens worden getoetst aan de hand van het portfolio van de student.

De visitatiecommissie ziet dat de opleiding in het eindwerkstuk sterk focust op het afstudeeronderzoek. Dit onderzoek is dan ook van hoog niveau, waar de visitatiecommissie haar waardering voor uitspreekt. De visitatiecommissie ziet daarnaast de uitwerking van de personele, organisatorische en financiële consequenties van een eventuele implementatie te weinig terug in de eindwerkstukken. Het aftoetsen van de integrale beroepsbekwaamheid van de student is dan ook beperkt mogelijk met deze vorm van het eindwerkstuk. De visitatiecommissie adviseert de opleiding om studenten te stimuleren om het onderzoek uit te breiden met een haalbaarheidsstudie. Om alle eindkwalificaties in het afstudeerwerk te toetsen, kan de opleiding daarbij overwegen om de afstudeerfase te herinrichten zodat

diverse toetsen samen het afstudeerprogramma vormen.

Op grond van bovenstaande beoordeelt de visitatiecommissie deze standaard als **voldoende**.

Associate degree

De visitatiecommissie heeft nog geen eindwerken kunnen beoordelen, aangezien er nog geen afgestudeerden zijn.

Wel heeft de commissie er vertrouwen in dat de gerealiseerde eindkwalificaties voldoende zullen zijn. Dit vertrouwen ontleent zij ten eerste aan het niveau van de eerste praktijkintegratieopdrachten op eindniveau die zij wel heeft kunnen inzien. Ten tweede ziet de commissie de uniforme werkwijze binnen de gehele LOI Hogeschool met betrekking tot de eindwerken (van Associate degrees, maar ook van bacheloropleidingen) als een waarborg voor dit eindniveau.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Deskundigheid	De deskundigheid blijkt uit
a. deskundigheid ten aanzien van de ontwikkelingen in het vakgebied;	De heer Van der Weerd is vanuit zijn rol als opleidingsdirecteur verantwoordelijk voor het up-to-date houden van een bacheloropleiding Facility Management Mevrouw Farmer is verantwoordelijk voor het up-to-date houden van opleidingen in het economisch domein Mevrouw Eijffinger vervult een adviesfunctie op facilitair en inkoopgebied bij Defensie
b. internationale deskundigheid;	De heer Van der Weerd is Chairman European Facility Management Network Organization (EuroFM) Mary Farmer is een internationaal consultant op het gebied van online learning and testing. Tot 2016 was zij executive director van de online programs van Glion Institute of Higher Education (Zwitserland, UK).
c. werkvelddeskundigheid in het voor de opleiding relevante beroepenveld;	Mevrouw Eijffinger is bedrijfsadviseur op het gebied van facility management binnen Defensie De heer Van der Weerd is Chairman European Facility Management Network Organization
d. recente ervaring met het geven of ontwikkelen van onderwijs op het desbetreffende opleidingsniveau (bachelor of master) alsmede oriëntatie (hbo of wo) en deskundigheid ten aanzien van de door de opleiding gehanteerde onderwijsvorm(en) en toetsdeskundigheid ¹ ;	De heer Van der Weerd was tot 2016 opleidingsdirecteur bij de opleiding FM van Hanzehogeschool, en integraal verantwoordelijk voor inhoud en toetsing van de opleiding. Mevrouw Eijffinger ontwikkelde voor de HHS een AD-programma op het gebied van Facility Management. Tevens is zij bachelor afstudeerbeoordelaar bij HHS Mary Farmer is een internationaal consultant op het gebied van online learning and testing. Tot 2016 was zij executive director van de online programs van Glion Institute of Higher Education (Zwitserland, UK). In beide rollen is ze verantwoordelijk voor en betrokken bij het ontwikkelen van online courses en assessment.
e. visitatie- of auditdeskundigheid;	De heer Van Aalst is voorzitter in vele visitaties
f. studentgebonden deskundigheid.	Mevrouw Vieselmann is student aan de opleiding Creatieve Therapie van Hs Leiden

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten verstaan. Toetsdeskundigheid kan bijvoorbeeld worden aangetoond aan de hand van certificaten zoals BKO/SKO/BKE/SKE of lidmaatschappen van bijvoorbeeld toets- en examencommissies.

Bijlage 2A Dagprogramma generieke visitatie

Datum/tijd: woensdag 14 december 2016, 9:00-17:00 uur

Gastvrouw LOI: Ingrid Hogeveen/Charlotte Schouw

Onderdeel	Functie	Tijd
Ontvangst panel		(8:45)-9:00
Overleg panel (besloten)		9:00-10:00
Sessie 1 Examencommissie en examinatoren		10:00-11:30
Robert van Barneveld	Voorzitter CELOI	
Colette van Boheemen	Ambtelijk secretaris CELOI	
Theo van Boekel	Voorzitter ExCie Economics	
Paul Riegen	Voorzitter ExCie Business Administration	
Ted Crone	Voorzitter ExCie Commerce	
Jeanette Sintemaartensdijk	Voorzitter ExCie Law	
Michaël Gründeman	Lid ExCie Technology	
Ellen te Pas	Voorzitter ExCie Health	
Werklunch panel (besloten)		11:30-12:30
Sessie 2 Opleidingsmanagement		12:30-14:00
Maaïke Jonker	Business Unit Manager	
Oscar Helfferich	Business Unit Manager	
Sessie 3, BVC ICT		14:00-15:00
Yuri Bobbert	Voorzitter BVC ICT	
Maurice Behre	Lid BVC ICT	
Sessie 4, BVC overig		15:00-16:00
Robbert Karremans	Lid BVC Economics (BA Bedrijfseconomie, FSM, FRE)	
Petra Biemans	Voorzitter BVC BA (BA Bedrijfskunde, Management, MER, Ad FSM Verzekeringsadvies, Ad FSM Financieel Advies, Ad Management, Ad MER)	
Rogier Verbeek	Lid BVC Facility Management (BA en Ad)	
Jacqueline Niers	Lid BVC Commerce (BA CE, SBRM, Ad CE - Sales, Ad CE – Marketing, Ad SBRM – Retailmanagement)	
Eliane van der Zalm	Lid BVC BA (BA en Ad Officemanagement)	
Erik de Vries	Lid BVC BA (BA en Ad Security Manage-	

	ment)	
Inbelspreekuur		16:00-16:30
Overleg panel (besloten)		16:30-16:45
Beknopte terugkoppeling		16:45-17:00
Maaïke Jonker	Business Unit Manager	
Oscar Helfferich	Business Unit Manager	
Charlotte Schouw	Kwaliteitsmedewerker	

Bijlage 2B Dagprogramma opleidingsspecifieke visitatie

Datum: 22 februari 2017

Adres: Leidsedreef 2, Leiderdorp

Onderdeel	Functie	Tijd
Overleg panel (besloten)		8:45-10:00
Sessie 1 Opleidingsmanagement		10:00-11:30
Oscar Helfferich	<i>Business Unit Manager</i>	
Sana Daher	<i>Programmamanager</i>	
Phine van Doorne	<i>Programmaleider</i>	
Lisette Ramselaar	<i>Servicemanager</i>	
Sessie 2 Docenten / ontwikkelaars		11:45-12:45
Carin Cuypers	<i>Docent, ontwikkelaar</i>	
Jan van Moorsel	<i>Docent, coach</i>	
Petra-Ellen van Harten	<i>Docent, afstudeerdocent</i>	
Werklunch panel (besloten), rondleiding door LOI-gebouw, presentatie digitale leeromgeving		12:45-14:15
Sessie 3 Studenten en alumni		14:15-15:15
Kevin Goedhart	<i>Student HBO Facility management</i>	
Jeroen Maat	<i>Student Ad Facility Management</i>	
Maaïke van Golen	<i>Alumnus HBO Facility Management</i>	
Overleg panel (besloten)		15:15-17:15
Beknorte terugkoppeling		17:15-17:30
Oscar Helfferich	<i>Business Unit Manager</i>	
Sana Daher	<i>Programmamanager</i>	
Phine van Doorne	<i>Programmaleider</i>	
Lisette Ramselaar	<i>Servicemanager</i>	
Charlotte Schouw	<i>Kwaliteitsmedewerker</i>	

Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens

3.1 Uitval uit het eerste jaar

Aangezien onze studenten geen vast studieschema volgen en op elk moment binnen een jaar kunnen instromen is het niet exact aan te geven op welk moment binnen hun opleiding zij gestopt zijn. Bij benadering kunnen wij aangeven wat het percentage studenten is dat stopt binnen een jaar na inschrijving. Onder cohort verstaan wij alle studenten die zich in dat jaar hebben ingeschreven.

Cohort	Percentage
2010	14,7%
2011	20,7%
2012	31%
2013	25,9%
2014	39,1%
2015	28,6%

3.2 Docentkwaliteit

Onderstaande tabel geeft het aandeel docenten met wo-master en het aandeel docenten met een PhD aan ten opzichte van het totaal aantal docenten:

Docenten met wo-master	Docenten met PhD
53,5%	3,5%

3.3 Student-docentratio

Gezien het type onderwijs dat wij verzorgen is het niet mogelijk een zinvolle student-docentratio weer te geven. Onze norm is dat inzendopgaven binnen 48 uur worden beantwoord. Bij elke module zijn minimaal twee docenten betrokken.

3.4 Contacturen

Studenten krijgen binnen 48 uur feedback op de inzendopgaven. Tevens is er, op ieder moment dat de student dat wenst, via de digitale leeromgeving contact tussen de student en zijn of haar docent/coach.

Bijlage 4 Eindkwalificaties

De mate waarin Dublin descriptoren tot uiting komen in de hbo Facility Management opleidingscompetenties:

Dublin descriptoren	Kennis en inzicht	Toepassen kennis en inzicht	Oordeelsvorming	Communicatie	Leervaardigheid
Opleidingscompetenties					
Creëren van toegevoegde waarde voor mens en organisatie, op het gebied van huisvesting en services.	+++	+++	+++	+++	+++
Ontwikkelen van een visie op veranderingen en trends in de externe omgeving en ontwikkelen van relaties, netwerken en ketens.	++	+++	+++	+++	+++
Analyseren van beleidsvraagstukken, vertalen in beleidsdoelstellingen en –alternatieven en voorbereiden van besluitvorming.	+++	+++	++	+	++
Toepassen van human resource management in het licht van de strategie van de organisatie.	+++	+++	++	++	++
Inrichten, beheersen en verbeteren van bedrijfs- of organisatieprocessen.	+++	+++	++	+	++
Analyseren van de financiële en juridische aspecten, interne processen en de bedrijfs- of organisatie- omgeving om samenhang en wisselwerking te versterken.	+++	+++	++	+	++
Ontwikkelen, implementeren en evalueren van een veranderingsproces.	++	+++	+++	+++	+++
Sociale en communicatieve competentie (interpersoonlijk, organisatie)	+	+	++	+++	+
Zelfsturende competentie (intrapersoonlijk, beroepsbeoefenaar of professional)	+++	+++	+++	+++	+++

Figuur : Relatie Dublin descriptoren en opleidingscompetenties

Legenda:

+++	De Dublin descriptor is zeer belangrijk bij het ontwikkelen van de competentie
++	De Dublin descriptor is belangrijk bij het ontwikkelen van de competentie
+	De Dublin descriptor is enigszins belangrijk bij het ontwikkelen van de competentie

Associate Degree

De competenties voor de Associate degree Facility Management (Ad FM) zijn identiek aan de competenties voor de bachelor-opleiding, waarbij het beoogde eindniveau lager ligt voor de Ad FM door toepassing van de Dublin descriptorren voor de Short Cycle:

Dublin descriptorren voor de Short Cycle, Nederlandse vertaling

Een afgestudeerde van het korte programma in de hbo-bachelor:

1. heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied waarbij wordt voortgebouwd op algemeen voortgezet onderwijs*, functioneert doorgaans op het niveau van gevorderde leerboeken, heeft een kennisondergrond voor een beroepenveld of een beroep, voor persoonlijke ontwikkeling en voor verdere studie om de eerste cyclus (bachelor) af te ronden;
2. heeft de vaardigheid om gegevens te identificeren en te gebruiken, teneinde een respons te bepalen met betrekking tot duidelijk gedefinieerde, concrete en abstracte problemen;
3. is in staat om kennis en inzicht in beroepsmatige contexten toe te passen;
4. kan communiceren met gelijken, leidinggevenden en cliënten over begrip, vaardigheden en werkzaamheden;
5. bezit de leervaardigheden om een vervolgopleiding die een zekere mate van autonomie vraagt, aan te gaan.

* in het kader van dit protocol moet hier ook worden gelezen 'het middelbaar beroepsonderwijs, niveau-4'

Bron: Protocol toetsing Associate degree programma door de NVAO

Bijlage 5 Programmaoverzicht

Module	EC	Toetsvorm
Thema 1: Inleiding Business administration		
Inleiding digitaal portfolio (A)	1	Praktijkopdracht
Studievaardigheden	2	Praktijkopdracht
Basisvaardigheden Hoger Onderwijs	3	Praktijkopdracht
Onderzoeksvaardigheden (A)	3	Praktijkopdracht
Praktijkintegratie-opdracht Inleiding BA	1	Praktijkopdracht
Thema 2: Algemeen management		
Middle Management (A)	9	Examen
Inleiding bedrijfskunde	4	Praktijkopdracht
Onderzoek naar innovatie	4	Praktijkopdracht
Praktijkintegratie-opdracht Algemeen management/samenwerken	1	Praktijkopdracht
Thema 3: Economie en Recht		
Bedrijfseconomie	6	Examen
Bedrijfsstatistiek	5	Examen
Financiële rapportage	5	Examen
Inleiding recht (SPD)	5	Examen
Praktijkintegratie-opdracht Economie en recht	1	Praktijkopdracht
Thema 4: Verlenen van facilitaire diensten		
Verlenen van Facilitaire diensten	8	Examen
Praktijkintegratie-opdracht Verlenen van Facilitaire diensten	2	Praktijkopdracht
Totaal propedeuse	60	
Thema 5: Strategie en verandering		
Strategie, beleidsbepaling en besluitvorming	5	Praktijkopdracht
Organisatiestructuur en ontwerp	7	Examen
Marketing (A)	5	Examen
Verander- en innovatiemanagement	7	Praktijkopdracht
Onderzoeksvaardigheden	4	Praktijkopdracht
Praktijkintegratie-opdracht Strategie en verandering	2	Praktijkopdracht
Module	EC	Toetsvorm
Thema 6: Communicatie		

Communicatietheorie	8	Praktijkopdracht
Identiteit en imago	3	Praktijkopdracht
Interculturele communicatie voor toerisme en recreatie	3	Praktijkopdracht
Professioneel adviseren	2	Praktijkopdracht
Zakelijk Engels of Zakelijk Duits of Zakelijk Frans of zakelijk Spaans	10	Extern examen/mondeling
Praktijkintegratie-opdracht Communicatie (FM)	4	Praktijkopdracht
Thema 7: Management en projectleiding		
Leidinggeven - algemeen	6	Examen
Leidinggeven - coachend leiderschap	5	Praktijkopdracht
Leidinggeven - personeelsmanagement	4	Examen
Projectmanagement IPMA-D	7	Extern examen
Persoonlijke effectiviteit en timemanagement	5	Praktijkopdracht / mondeling
Praktijkintegratie-opdracht Management en Projectleiding	3	Praktijkopdracht
Thema 8: Strategisch Facility Management		
Strategisch Facility Management	8	Examen
Inkoop- en contractmanagement	4	Examen
Internationaal Facility Management	3	Praktijkopdracht
Klantgericht communiceren voor de facility manager	2	Praktijkopdracht
Praktijkintegratie-opdracht Strategisch Facility Management	3	Praktijkopdracht
Thema 9: Duurzaam facility management		
Huisvesting en techniek	5	Praktijkopdracht
Logistiek	4	Praktijkopdracht
Kwaliteitsmanagement	5	Praktijkopdracht
Duurzaamheid en KAM	3	Praktijkopdracht
Praktijkintegratie-opdracht duurzaam facility management	3	Praktijkopdracht
Stage	30	Praktijkopdracht (stageverslag)
Afstudeeropdracht	20	Eindwerkstuk + mondeling examen
Totaal hbo Facility Management	240	

Associate Degree

Module	EC	Toetsvorm
Thema 1: Inleiding Business administration		
Inleiding digitaal portfolio (A)	1	Praktijkopdracht
Studievaardigheden	2	Praktijkopdracht
Basisvaardigheden Hoger Onderwijs	3	Praktijkopdracht
Onderzoeksvaardigheden (A)	3	Praktijkopdracht
Praktijkintegratie-opdracht Inleiding BA	1	Praktijkopdracht
Thema 2: Algemeen management		
Middle Management (A)	9	Examen
Inleiding bedrijfskunde	4	Praktijkopdracht
Onderzoek naar innovatie	4	Praktijkopdracht
Praktijkintegratie-opdracht Algemeen management/samenwerken	1	Praktijkopdracht
Thema 3: Economie en Recht		
Bedrijfseconomie	6	Examen
Bedrijfsstatistiek	5	Examen
Financiële rapportage	5	Examen
Inleiding recht	5	Examen
Praktijkintegratie-opdracht Economie en recht	1	Praktijkopdracht
Module	EC	Toetsvorm
Thema 4: Verlenen van facilitaire diensten		
Verlenen van Facilitaire diensten	8	Examen
Praktijkintegratie-opdracht Verlenen van Facilitaire diensten	2	Praktijkopdracht
Thema 5: Strategie en verandering		
Strategie, beleidsbepaling en besluitvorming	5	Praktijkopdracht
Marketing (A)	5	Examen
Communicatietheorie	8	Examen
Projectmanagement IPMA-D	7	Extern examen
Persoonlijke effectiviteit en timemanagement	5	Praktijkopdracht/mondeling
Klantgericht communiceren voor de facility manager	2	Praktijkopdracht
Thema 6: Duurzaam facility management		
Huisvesting en techniek	5	Praktijkopdracht
Kwaliteitsmanagement	5	Praktijkopdracht
Duurzaamheid en KAM	3	Praktijkopdracht

Stage	10	Praktijkopdracht (stageverslag)
Afstudeeropdracht	5	Eindwerkstuk + mondeling exam- men
Totaal Ad Facility Management	120	

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

Voor het bezoek heeft de commissie de afstudeerwerken bestudeerd van de studenten met de volgende student-nummers:

- 46538178
- 61693308
- 37464507
- 60530669

Tijdens het bezoek heeft de commissie onder meer de volgende documenten bestudeerd:

- Overzicht literatuur
- Documentatiemappen per standaard
- Module-informatie en toetsen (digitaal)

De volgende documenten waren digitaal beschikbaar:

- Onderwijs- en examenregeling
- Landelijk beroeps en competentieprofiel Facility Management
- Overzicht domiencompetenties en eindkwalificaties
- Overzicht leden BVC Facility management
- Overzicht externe medewerkers FM incl. Ad
- Overzicht leden ExCo BA
- Afstudeerwerken

Bijlage 7 Rapport algemene visitatie

Inleiding

In de eerste helft van 2017 voert AeQui VBI acht visitaties uit bij LOI Hogeschool voor zeventien opleidingsbeoordelingen. Doordat LOI een aantal aspecten centraal aanstuurt en uitvoert, ontstaat onvermijdelijk veel herhaling tijdens de visitaties. Vooruitlopend op de opleidingsvisitaties heeft AeQui er samen met LOI Hogeschool dan ook voor gekozen om met een visitatiecommissie LOI Hogeschool voorafgaand aan de opleidingsvisitaties te bezoeken om enkele algemene aspecten te bespreken en ook nader uit te diepen. Het betreft de inrichting van de examencommissies, de inrichting van de beroepenveldcommissies en het didactisch concept. De individuele visitatiedagen kunnen zich vervolgens specifiek richten op de opleiding die dan gevisiteerd wordt.

De informatie uit deze algemene visitatiedag wordt als input gebruikt door de visitatiecommissies bij de betreffende opleidingen, en kan aanleiding geven tot aanvullende of specifieke vragen die dan tijdens de opleidingsvisitatie kunnen worden beantwoord. Het vormt daarmee een basis voor de bevindingen en conclusies van deze visitatiecommissies op opleidingsniveau.

De instelling

De Leidse Onderwijsinstellingen (LOI) bestaat sinds 1923. Het instituut is begonnen als een opleider voor administratief-economische cursussen. In de loop van haar bestaan is de LOI uitgegroeid tot een onderwijsinstelling met een breed aanbod van cursussen, mbo- en hbo-opleidingen. LOI Hogeschool is in 1996 als onderdeel van LOI opgericht. De missie luidt: 'Het aanbieden van toegankelijk en arbeidsmarktrelevant afstandsonderwijs, dat zich voor de student kenmerkt door een individueel en flexibel leerroete, maximale onafhankelijkheid van tijd, plaats en tempo, continue beschikbaarheid van begeleiding, technische eenvoud en betaalbaar collegegeld.' LOI Hogeschool startte aanvankelijk voorzichtig met enkele opleidingen die goed in de markt lagen. Nu is het een hogeschool met een breed scala aan hbo-bachelor-opleidingen en Associate degree-programma's. In de afgelopen jaren is LOI Hogeschool een aantal van deze opleiding ook klassikaal gaan aanbieden.

De visitatie

LOI Hogeschool heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven de onderhavige algemene visitatiedag uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui een onafhankelijke en

ter zake kundige commissie samengesteld. Met LOI Hogeschool heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden. In dat gesprek is het programma en de invulling van de gesprekken en gesprekspartners vastgesteld. De visitatiecommissie heeft tijdens de visitatie dit programma doorlopen.

LOI Hogeschool heeft twee weken voorafgaand aan het visitatiebezoek een aankondiging verspreid voor het geplande open spreekuur. Er hebben acht studenten van verschillende opleidingen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. AeQui neemt de bevindingen uit de gesprekken mee naar de betreffende opleidingsvisitaties.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. De visitatie heeft op 14 december 2016 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. Aan het einde van de visitatie is LOI Hogeschool in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie. Deze rapportage is in concept toegestuurd aan LOI Hogeschool. De reactie van de opleiding is verwerkt tot deze definitieve rapportage.

1. Didactisch model

LOI Hogeschool heeft haar didactisch model dit jaar vernieuwd. Er zijn drie aanscherpingen ten opzichte van het vorige didactisch model: het onderwijs wordt vraaggerichter en flexibeler, er wordt validatie onafhankelijk van de leerweg mogelijk en het online leren wordt verder versterkt. De student kan kiezen uit drie leerwegen: de online leerweg, de werkplek leerweg en de online leerweg inclusief klassikale bijeenkomsten. LOI Hogeschool kiest met deze opzet voor een bij de missie en visie passend didactisch model. Dit model is adequaat vertaald in onderwijs en toetsing. LOI Hogeschool is sterk in het faciliteren van online leren en zet de komende jaren fors in om dit verder uit te bouwen.

Bevindingen

De missie van LOI Hogeschool luidt: ‘Het aanbieden van een uitdagende en relevante leerervaring met voor de klant een individueel en flexibel leerpad, maximale zelfstandigheid, onafhankelijkheid van tijd, plaats, tempo, apparaat, continue beschikbaarheid van begeleiding en beoordeling, technische eenvoud voor een betaalbare prijs.’

De onderwijsvisie is als volgt samengevat: ‘Om adequaat te reageren op zowel verwachtingen van de lerende student als van het afnemend beroepenveld is het credo: LOI Hogeschool verkoopt een moderne, relevante leerervaring. Onderwijskundige pijlers zijn toets-, praktijk- en spelgericht leren. Door de standaardisatie van producten en diensten rond onderwijs en examinering vergoederd door te voeren wordt binnen LOI Hogeschool operationele excellentie bereikt. In combinatie met een open afstemming van het product met de arbeidsmarkt brengt LOI Hogeschool zich zo in de positie om de individuele student en het werkveld te bedienen met relevante, flexibele opleidingen met ‘on demand’ begeleiding en certificering.’

Het didactisch model van LOI Hogeschool volgt de missie en visie. LOI Hogeschool beschrijft dit model in het document ‘Didactisch model LOI Hogeschool versie 4.0’ van 7 november 2016. Het doel van het document is als volgt verwoord: ‘Het Didactisch model LOI Hogeschool vertelt het verhaal hoe LOI Hogeschool flexibel onderwijs vormgeeft, dat door middel van leeruitkomsten aansluit op de behoeftes van het werkveld en de student. Alle opleidingen van LOI Hogeschool, de masters, bachelors, Associate degrees en korte programma’s, worden conform dit model vormgegeven. Het laat zien hoe LOI Hogeschool haar onderwijs flexibiliseert en vraaggericht maakt door het aan te laten sluiten op de wensen van het werkveld en de verschillende beginsituaties

van de studenten. Het model is daarmee een uitwerking van de missie en visie van LOI Hogeschool.’ Hierbij wordt volgens LOI Hogeschool verder gebouwd op de kracht van eerdere didactische modellen, waarbij LOI Hogeschool ook een sterke focus had op opleiden ten behoeve van het werkveld, rekening houdend met de individuele situatie van studenten.

LOI Hogeschool beschrijft in het document hoe zij onderwijs ontwikkelt. Ze begint bij het werkveld en wetgeving. Daarna ontwerpt ze een passend programma in overleg met dat werkveld, maakt een verdieping van het programma in leeruitkomsten en ontwerpt passende validatie/toetsing en eventueel alternatieve validatie. Ook beschrijft LOI Hogeschool hoe leerwegen ontwikkeld worden richting deze leeruitkomsten en hoe de student precies de andere kant op de beweging maakt, zoals afgesproken in de individuele onderwijsovereenkomst.

De visitatiecommissie heeft het didactisch model besproken met leden van het management van LOI Hogeschool. Zij gaven aan dat het nieuwe didactische model volgt op het vorige model van 2013 en mede naar aanleiding van de pilot flexibilisering en vraagfinanciering is ingericht. Het model is op drie punten aangescherpt ten opzichte van het vorige:

1. Werken met leeruitkomsten. Het gaat niet meer alleen om kennen en kunnen maar ook om de wijze waarop de student dit kan aantonen. Het onderwijs wordt vraaggerichter en flexibeler. Het is duidelijker wat een student al kan en hoe hij dat kan bewijzen. Studenten moeten ook het onderwijs kunnen blijven volgen. Onderwijs blijft ten grondslag liggen aan de leeruitkomst. LOI Hogeschool werkt met eenheden van 5 EC, 10 EC en 15 EC. De eenheden zijn opgenomen in clusters van 30 EC. Dit

- past bij het toekennen van vouchers van 30 EC bij het project vraagfinanciering.
- 2- Validatie onafhankelijk van de leerweg. LOI Hogeschool was gewend om op basis van EVK's (extern verworven kwalificaties) vrijstellingen te verlenen. Sinds anderhalf jaar heeft LOI Hogeschool ervaring met EVC-trajecten. In de opleiding valideren van leeruitkomsten is nieuw. Dit kan van nut zijn als een student tijdens de opleiding bijvoorbeeld ervaring opdoet in een functie, waardoor leeruitkomsten gevalideerd kunnen worden.
 3. Verder versterken van online leren. Hogeschool LOI is in verschillende fasen bezig met het steviger neerzetten van haar 'landschap IT'. Een voorbeeld van een praktische toepassing is het werken met web-colleges met de mogelijkheid voor vragen stellen.

Een curriculum wordt opgebouwd uit programma-leeruitkomsten, gebundeld in clusters, nader uitgewerkt in de leeruitkomsten per module binnen die clusters. Om deze leeruitkomsten te behalen biedt LOI Hogeschool verschillende leerwegen aan. Afhankelijk van de situatie kan de student kiezen uit drie leerwegen, of deze met elkaar combineren.

De online leerweg is de klassieke LOI-leerweg, waarbij de student op eigen plek en eigen tempo zelfstandig studeert.

De werkplek leerweg is de online vorm, gecombineerd met leren op de werkplek, bijvoorbeeld door het maken van beroepsproducten.

De online leerweg inclusief klassikale bijeenkomsten is de leerweg, waarbij de online leerweg ondersteund wordt door lesbijeenkomsten.

Niet bij elke leerweg past elke leeruitkomst. De werkplekleerweg is alleen geschikt voor leeruitkomsten die zo gedefinieerd zijn. LOI Hogeschool bepaalt dan ook van te voren welke eenheden van leeruitkomsten op die wijze verworven moeten worden. Voor die modules is een relevante werk- of stageplek nodig. De keuze tussen online of online met klassikale bijeenkomsten is aan de student. Als er voldoende schaalgrootte is zal LOI Hogeschool de klassikale leerweg aanbieden. De student maakt een keuze bij inschrijving. Kiest de student voor klassikaal, dan is de online leerweg ingegrepen: de student kan altijd

kieszen om een module online in plaats van klassikaal te doen. In het kader van het versterken van haar online leren heeft LOI Hogeschool reeds een plan liggen om deze flexibiliteit uit te gaan breiden. Studenten van de online leerweg kunnen dan per module aangegeven of ze met de klassikale bijeenkomsten mee willen doen.

In het document 'Methoden voor validatie' van oktober 2016 beschrijft LOI Hogeschool welke methoden en instrumenten LOI Hogeschool inzet om (door de student) verworven leeruitkomsten summatief te toetsen en te beoordelen. Hiervoor ontwikkelt LOI Hogeschool toetsing per module en alternatieve validatie voor diezelfde modules.

LOI Hogeschool gebruikt de indeling van Bloom voor het vaststellen van de bij de leeruitkomsten passende toetsvorm. De Piramide van Miller wordt in het document als alternatieve methode beschreven. De visitatiecommissie heeft in de gesprekken nagevraagd wat de reden is voor het gebruiken van twee verschillende modellen. LOI Hogeschool heeft toegelicht dat op dit moment het model van Bloom wordt gebruikt. Dit komt terug in de toetsmatrizen. Sommige ontwikkelaars gaven echter aan dat zij graag met Miller willen werken. Het is de bedoeling om het in de toekomst mogelijk te maken ontwikkelaars zelf te laten kiezen voor één van beide methoden. Daarop wordt de instructie voor ontwikkelaars en de toetsmatrizen aangepast.

Overwegingen

De visitatiecommissie heeft de documentatie over het didactisch model en de uitwerking van het model in de opleidingen bestudeerd en besproken met de verschillende gesprekspartners. De visitatiecommissie stelt vast dat de LOI Hogeschool een onderscheidend didactisch model aanbiedt, waarbij zij een voorsprong op andere aanbieders heeft op het terrein van het faciliteren van online leren. LOI Hogeschool is sterk in het bieden van individuele begeleiding en het aanbieden van individuele leerroutes.

De visitatiecommissie is van mening dat LOI Hogeschool het didactisch model goed vertaalt in methoden voor validatie, waarbij aandacht is voor zowel leerwegaafhankelijke toetsing van modules als alternatieve vormen van validatie.

De visitatiecommissie vindt in het document 'Didactisch model LOI Hogeschool versie 4.0' een uitstekende procesbeschrijving. Het document is geen uitgebreide conceptuele onderbouwing van het didactisch concept. Uit de gesprekken blijkt dat die onderbouwing wel in de hoofden zit van de medewerkers, en ook deels is terug te vinden in oudere versies van het didactisch model.

LOI Hogeschool zet stevige ambities neer voor de invoering van flexibeler onderwijs, samen met het

versterken van het online leren. De visitatiecommissie heeft waardering voor de ambities, die goed aansluiten bij de visie en missie van LOI Hogeschool, en stelt vast dat de LOI Hogeschool voor deze ambities een concrete planning heeft opgesteld. De visitatiecommissie heeft er vertrouwen in dat LOI Hogeschool de vernieuwingen zal weten te realiseren.

2. Examencommissies

LOI Hogeschool kent een centrale examencommissie (CELOI) en acht examencommissies van domeinen waar meerdere opleidingen toe behoren. De CELOI houdt zich op beleidsmatig niveau met verschillende examencommissietaken bezig. De domeincommissie bewaakt de kwaliteit van de examinering in de opleidingen en het eindniveau van studenten. De taakverdeling en afstemming tussen de CELOI en de examencommissie van de domeinen is adequaat. LOI Hogeschool beschikt met de CELOI en de verschillende domeincommissies over een goed werkend stelsel van examencommissies.

Bevindingen

LOI Hogeschool beschikt over een centrale examencommissie (CELOI) en over acht examencommissies van domeinen, waar meerdere opleidingen onder vallen. De commissie heeft gesproken met vertegenwoordigers van de zes domeinexamencommissies Business Administration, Commerce, Economics, Health, Law en Technology en van de CELOI.

De CELOI is samengesteld uit een voorzitter, twee vicevoorzitters en de voorzitters van de examencommissies. Daarnaast hebben een toetsdeskundige en een EVC-deskundige zitting in de CELOI.

De CELOI is het orgaan dat zich op beleidsmatig niveau met verschillende examencommissietaken bezig houdt. De CELOI is daarom onder meer verantwoordelijk voor:

- Het vaststellen van de kaders en procedures die betrekking hebben op vrijstellingen, de borging van de examenkwaliteit, de uitslagbepaling, de borging van het eindniveau, de uitreiking van getuigschriften, de aanwijzing van examinatoren;
- Het vaststellen van regels over de uitvoering van taken, bevoegdheden en maatregelen die betrekking hebben op fraude en plagiaat;
- Jaarlijks een verslag van werkzaamheden aan het bestuur verstrekken;
- Het op peil houden van de eigen deskundigheid;
- Het gevraagd en ongevraagd geven van advies aan het bestuur van LOI.

De CELOI vergadert ieder jaar formeel drie keer. Naast de input vanuit de LOI leveren de domeinvoorzitters de belangrijkste informatie tijdens de CELOI-vergadering. Alle voorzitters leveren voor de vergadering een beknopte rapportage aan waarin de belangrijkste gebeurtenissen van de voorgaande

periode worden aangegeven. Deze rapportages worden tijdens de CELOI vergaderingen met alle voorzitters besproken.

De domeincommissie is het orgaan dat de kwaliteit van de opleidingen en daarmee het eindniveau van studenten garandeert. De domeincommissie heeft onder meer als taak:

- het borgen van de kwaliteit van de examens;
- het borgen van het niveau van de getuigschriften;
- het toezicht op de uitvoering van de examinering en de uitslagbepaling;
- het toezicht op de uitvoering van het vrijstellingsbeleid;
- het toezicht op examinatoren;
- het beoordelen van de aan de examencommissie voorgelegde onregelmatigheden;
- het op peil houden van de eigen deskundigheid;
- het driemaal per jaar beleggen van een formele vergadering;
- zo vaak als noodzakelijk is voor een goede vervulling van haar taken informeel overleggen;
- rapportage over haar werkzaamheden en besluiten aan de CELOI.

De domeincommissies bestaan uit minstens drie leden. Van deze leden is in ieder geval één lid betrokken bij de opleiding en één lid volkomen extern. Eventuele andere rollen die commissieleden bij de LOI vervullen worden geregistreerd en wanneer een commissielid in een andere rol bij een (student)casus betrokken is dan onthoudt hij zich van stemming.

De visitatiecommissie heeft het functioneren van de CELOI en de examencommissies van de domeinen besproken met de ambtelijk secretaris van de CELOI, voorzitters en een lid van de commissies. Thema's

die in het afgelopen jaar hebben gespeeld in de commissies zijn beleid rond fraude, de geldigheidsduur van vrijstellingen en de consequenties van digitale toetsing. Ook de leerwegaafhankelijke toetsing als onderdeel van de pilot flexibilisering is onder de aandacht van de examencommissies.

Overwegingen

De visitatiecommissie concludeert op basis van de gesprekken en de documentatie dat de CELOI en de examencommissies van de domeinen hun taken uitstekend uitvoeren. De taakverdeling tussen de CELOI en de examencommissie van de domeinen is adequaat. De verantwoordelijkheid van de CELOI ligt

zichtbaar op procedureel en beleidsmatig vlak terwijl de inhoudelijke borging plaatsvindt in de verschillende domeincommissies. Op deze wijze is het haalbaar om de kwaliteit van toetsen en tentamens op opleidingsniveau te borgen en zich een eigenstandig en kritisch oordeel te vormen over het eindniveau van de opleidingen.

De visitatiecommissie kan zich vinden in een aangescherpte methodiek rond het aftreden van examencommissieleden. LOI Hogeschool borgt zo de continuïteit van de deskundigheid in de diverse commissies, stelt de visitatiecommissie vast.

3. Beroepenveldcommissies

LOI Hogeschool beschikt per domein over een beroepenveldcommissie. Deze commissies komen twee maal per jaar bij elkaar. De afzonderlijke leden worden daarnaast regelmatig geconsulteerd. De LOI Hogeschool heeft mede door de zeer goed functionerende beroepenveldcommissies een sterke band met het werkveld. Ontwikkelingen in het werkveld kunnen vlot worden verwerkt in de onderwijsprogramma's.

Bevindingen

Voor ieder van de zes domeinen is een beroepenveldcommissie ingericht. Iedere beroepenveldcommissie behandelt de opleidingen van het betreffende domein. De beroepenveldcommissie Business Administration omvat bijvoorbeeld de opleidingen Management, Bedrijfskunde, MER, Office management, Toerisme en recreatie, Logistiek en economie en Security management. De leden van de beroepenveldcommissies zijn afkomstig uit werkvelden passend bij de verschillende opleidingen. Een beroepenveldcommissie heeft minimaal vier leden.

Formeel komen de beroepenveldcommissies twee maal per jaar bij elkaar. Bij een overleg zijn enkele medewerkers van LOI Hogeschool aanwezig.

De visitatiecommissie heeft gesproken met leden van de verschillende beroepenveldcommissies. Uit deze gesprekken blijkt dat de leden individueel (veel) vaker worden geconsulteerd door LOI Hogeschool. De leden gaven aan dat zij zien dat LOI Hogeschool goed luistert naar de adviezen en er waar mogelijk gehoor aan geeft. Zij gaven een aantal voorbeelden ter illustratie. De commissies ontvangen altijd terugkoppeling op het al dan niet opvolgen van adviezen door LOI Hogeschool, aldus de commissieleden.

Op grensvlakken tussen domeinen zouden nieuwe opleidingen kunnen ontstaan. Een voorbeeld is een opleiding voor digital marketeers op het grensvlak tussen marketing en ICT. Leden van de beroepenveldcommissie gaven aan dat kruisbestuiving tussen de commissies nog te beperkt plaatsvindt om dit te faciliteren. Wel heeft er al enige verkenning plaatsgevonden.

Overwegingen

De visitatiecommissie stelt vast dat de beroepenveldcommissies uitstekend functioneren. De bezetting van de verschillende commissies is sterk. De leden zijn zeer betrokken bij de opleidingen en denken continu mee over de aansluiting van de opleidingen op ontwikkelingen in het werkveld. Uit de gesprekken blijkt dat LOI Hogeschool een intensieve samenwerking met de beroepenveldcommissies hoog in het vaandel heeft staan. Nieuwe ontwikkelingen in de hogeschool, zoals het formuleren van leeruitkomsten, wordt zichtbaar samen met het werkveld opgepakt.

Het is de visitatiecommissie duidelijk geworden dat de leden van de beroepenveldcommissies nauw contact onderhouden met de LOI Hogeschool, ook buiten de twee formele zittingen per jaar.

De visitatiecommissie heeft er waardering voor dat de beroepenveldcommissies oog hebben voor mogelijke kruisbestuiving met andere beroepenveldcommissies en moedigt LOI Hogeschool aan om dit optimaal te faciliteren.

De leden van de beroepenveldcommissies hebben zelf initiatief genomen om aftreedschema's in te voeren. Bekeken wordt of het invoeren van een zittingsperiode van vijf jaar passend is, waarna wordt geëvalueerd of langer aanblijven zinvol is. Hoewel het een ander gewicht heeft dan bij de examencommissies, kan de visitatiecommissie zich vinden in het reguleren van aftreden van leden, om te voorkomen dat te veel ervaring in één keer verdwijnt.

Bijlage Bestudeerde documenten generieke visitatiedag

Noot: de commissie heeft de concretisering van het didactisch model bestudeerd middels een aantal modules die zij heeft geselecteerd uit de Informatica opleidingen.

Modulenaam binnen BQ 1370 Hbo Informatica	Titel / soort lesmateriaal	Vindplaats
Inleiding onderzoek doen – 21608	Studiewijzer (digitaal)	Leerpad in Campus
	Wat is onderzoek: praktijkboek	boek
	Inzendopgaven 255M1 t/m 255M7	Leerpad in Campus
	Modeluitwerkingen / correctierichtlijnen	LOI map
iEXA Infrastructure - 19916	Studiewijzer (digitaal)	Leerpad in Campus
	AIV – Informatiekunde voor het HBO	boek
	Bedrijfsinformatiesystemen	boek
	ICT-Infrastructuur en Datacommunicatie	boek
	Inzendopgaven 238R1 t/m 238R5	Leerpad in Campus
	Modeluitwerkingen / correctierichtlijnen	LOI map
Projectmethodieken: PRINCE2 Foundation en Agile Scrum Foundation - 19917	Studiewijzer (digitaal)	Leerpad in Campus
	Reader PRINCE2	LOI map PRINCE2
	Succes met Scrum	boek
	Inzendopgaven 243Q1 t/m 243Q2	Leerpad in Campus
	Modeluitwerkingen / correctierichtlijnen	LOI map
iEXA Support and enable – 20908	Studiewijzer (digitaal)	Leerpad in Campus
	Grip op requirements	boek
	Fundamentals of contract and comm. Man.	Boek
	Leerboek HRM	boek
	Training fundamentals	boek
	Inzendopgaven 254Y1 t/m 254Y5	Leerpad in Campus
	Modeluitwerkingen / correctierichtlijnen	LOI map
Verdieping onderzoeksvaardigheden – 20625	Studiewijzer (digitaal)	Leerpad in Campus
	Methoden en technieken van onderzoek	boek
	Logisch en kritisch denken	boek
	Inzendopgaven 257C1 t/m 257C6	Leerpad in Campus
	Modeluitwerkingen / correctierichtlijnen	LOI map
PIO Implementatie en beheer – 19918	Studiewijzer (digitaal)	Leerpad in Campus
	Inzendopgaven 239P1 t/m 239P9	Leerpad in Campus
	Modeluitwerkingen / correctierichtlijnen	LOI map
PIO Management – 20909	Studiewijzer (digitaal)	Leerpad in Campus
	Inzendopgaven 247A1 t/m 247A8	Leerpad in Campus
	Modeluitwerkingen / correctierichtlijnen	LOI map

Bijlage 8 Onafhankelijkheidsverklaringen

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

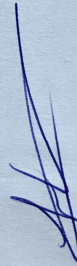
Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding Facility Management van LOI Hogeschool. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Linda van der Grysparde

Datum:

22 februari 2017

Plaats:

Leiderdorp

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

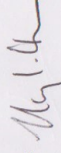
Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding Master of Business Administration van Stichting LOI Hoger Onderwijs. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

M.K. Farmer

Datum:

29.08.2016.

Plaats:

Leiden.

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorraaggaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding Facility Management van LOI Hogeschool. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Ron van der Weerd

Datum:

22/2/2017

Plaats:

Leiderdorp

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorraaggaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding Facility Management van LOI Hogeschool. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Anne Marie Eijffinger

Naam:

Anne Marie Eijffinger

Datum:

22-2-2017

Plaats:

Leiderdorp

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

vooraftgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

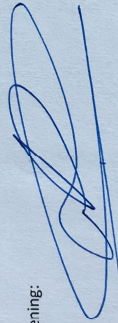
Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding Facility Management van LOI Hogeschool. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

R. VAN AALST

Datum:

22 FEBRUARI 2017

Plaats:

LEIDEN DORP

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

vooraftgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

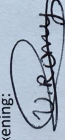
Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding Facility Management van LOI Hogeschool. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Romy Viersman

Datum:

22/2/17

Plaats:

Leiden